

Aastaaruanne 2014

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.01.14)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Ida - Virumaa	155948	32	13	45

1. Põhilised tegevussuunad

2014 aasta tõi Ida - Viru raamatukogudele mõningaid muudatusi.

- Rannu raamatukogu suleti ja raamatufond liideti Aseri raamatukoguga.
- Iisakus ühendati ühes koolimajas asunud rahva- ja kooliraamatukogu. Kooliraamatukogu töötaja koht koondati ja põhikogu anti üle Iisaku raamatukogule.
- Sinimäe raamatukogu kolis uutesse ruumidesse.

Jõhvi Keskraamatukogu:

- Alustati e-lugemise ja e-raamatute laenutamist.
- Loodi raamatukogu Facebooki leht, mida lugejad aktiivselt kasutavad.
- 6 keskraamatukogu töötajat olid tööpraktikal Tallinna Keskraamatukogus.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

- Kohtla-Järve Linna Volikogu Kultuurikomisjon võttis vastu otsuse raamatukoguvõrgu ja töötajate arvu vähendamise kohta, millest johtuvalt alustati aasta lõpus kahe haruraamatukogu sulgemisega seotud tegevustega (teavikute ümberpaigutamine teistesse osakondadesse, raamatute pakkumine teistele linna ja maakonna asutustele) ja ka töötajatele koondamisteade edastamisega.
- Alates aprillikuust ei täiendatud enam Kukruse ja oktoobrist Puru haruraamatukogu kogusid, kuna need raamatukogud likvideeritakse.
- Jätkus töö raamatukogutarkvara URRAM uuenduste omandamisega.
- Rõõmustavaks sündmuseks oli raamatukogu uue kodulehekülje valmimine.
- Kuigi lasteosakonnas toimus juulist novembri lõpuni laenutusosakonna remont, polnud raamatukogu ühtegi päeva suletud. Seoses remondiga oli arvulistes näitajates väike tagasimine. Remondi tõttu viidi enamus suurüritustest läbi väljaspool raamatukogu ja vähenes ka rühmakoolituste arv.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

- Laste kaasamine lugemisele, kodulootegevus ja koostöö areng Eesti ning välismaa partneritega.
- Tutvustati eesti keelt võõrkeelena rääkivatele inimestele eesti kirjandust ja kultuuri ning ühiskonnas toimuvaid protsesse läbi erinevate ürituste, näituste jne.
- Lasteosakond tähistas oma 60. aastapäeva.

Narva Keskraamatukogu:

- Täiskasvanute koolituse raames loodi läbi Grundtvigi õpikoostööprojekti „Read-Aloud Clubs to Overcome Intercultural Divide“ raamatukogus klubi uusimmigrantidele.
- Avati Narva Keskraamatukogus Vene Muuseumi virtuaalmuuseum.
- Arendati projektitegevust, osaledes 12 projektis, sh 1 rahvusvahelises Archimedes õpikoostööprojekti 2013-2015.

- Tänu Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna toetusele jätkati tasuta koolitusi täiskasvanutele.
- Vastavalt Vabariigi Valitsuse Tööhõiveprogrammile 2014-2015 töötas Narva Keskraamatukogus läbi Töötukaasa 3 vabatahtlikku ja läbi MTÜ Avalik Koolitus ja Konsultatsioonikeskus 13 vabatahtlikku.
- Arendati koostööd erinevate rahvusvaheliste ja kohalike organisatsioonidega. Korraldati erinevaid üritusi ja ümarlaudu.

Tegevused spordiaastal

Spordiaastat tähistati raamatukogudes erinevate sündmustega. Mitmetes raamatukogudes olid väljas tervise- ja liikumisteenalised raamatu- ja fotonäitused (Avinurme, Kiviõli, Iisaku, Pagari, Jõhvi). Avinurme raamatukogu ostis kaks õuemängu, mis laste seas kiiresti populaarsust kogusid ja mida suvevaheajaks aktiivselt koju laenutati. Lastega käidi matkamas ja kooli staadionil mängiti spordimänge. Kiviõli ja Iisaku raamatukogudes loeti lastele ette sporditeemalisi lasteraamatuid. Illuka vallas toimunud kepikõnni tur algas ja lõppes Kurtna raamatukogus. Narva-Jõesuu raamatukogu töötajad ja lugejad võtsid aktiivselt osa linnas läbi viidud liikumisaasta üritustest. Raamatukogus toimus oktoobrikuus üritus "Õun + liikumine = tervis". Sillamäel korraldati tervisele pühendatud loenguid ning matku Toila ja Äkke (Narva) terviserajale ning Pühajärvele, kus osalejad sõitsid tõukerattaga 17 km. Narva Keskraamatukogu korraldas läbi Keskkonnainvesteeringute Keskuse ökoprojekti „Me elame Läänemere ääres” Narva koolidele ja täiskasvanutele üritusi. Sonda raamatukoguhoidja osales koos teiste vallaasutuste töötajatega Narva energiajooksul ja Rakvere öojooksul. Kiviõli raamatukogu juhataja osales SEB Maijooksul ja SEB Tallinna Maratonil eesmärgiga innustada ka teisi kolleege aktiivsele eluviisile.

Maakonna raamatukogutöötajate seminaridel arvestati teemade valikul liikumisaastaga. Suveseminaril Pannjärvel oli kavas kepikõnni koolitus ning märtsikuus toimus loeng „Töökoha ergonomika“. Jõhvi Keskraamatukogu lõi möödunud aastal koostöösidemed Tervise Arengu Instituudiga, kellega koos viidi läbi tervisealane koolitus. Raamatukogust sai tervist edendavate töökohtade ehk TET võrgustiku liige. Osaleti mitmetel terviseteemalistel koolitustel.

Plaanid 2015. aastaks:

- 1. märtsist plaanitakse luua Lüganuse valla raamatukogu, mille alla hakkavad kuuluma kõik praegu tegutsevad ühinenud valla raamatukogud ja laenutuspunktid. See toob käesoleval aastal kaasa raamatukoguvõrgu ümberkorraldamise ja uue põhimääruse väljatöötamise.
- Aseri raamatukogu soovib alustada koduteenindust eakatele ja liikumisraskustega inimestele, sealhulgas suletud Rannu raamatukogu teeninduspiirkonna inimestele
- Narva-Jõesuu raamatukogu plaanib rohkem tegeleda e-teenustega: blogide loomise ja tutvustamisega.
- Iisaku raamatukogu loodab esseeisval aastal uuendada oma infotehnoloogiavahendeid: printerit, skannerit ja koopiamasinat.
- Kiviõli jätkab raamatukogu sümbolika väljatöötamist.

Mitmed raamatukogud soovivad erinevate üritustega tähistada käesolevat muusikaaastat.

Jõhvi Keskraamatukogu:

- Seoses Jõhvi haruraamatukogu sulgemisega 2015. aastal on keskraamatukogu ülesanne harukogu fondi ülevõtmine ning jaotamine loodava laenutuspunkti, keskkogu osakondade ja Tammiku haruraamatukogu vahel.
- Jõhvi Keskraamatukogu kodulehe uuendamine.

- Väljasõitude korraldamine maakonna raamatukogudesse fondi korrastamise ja metoodilise juhendamise eesmärgil.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud:

Iisaku Raamatukogu põhimäärust muudeti seoses kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamisega. Samuti muutus Iisaku raamatukogu kasutamise eeskiri, milles nüüd kajastub ka avaliku internetipunkti kasutamine.

Põhimäärust muudeti Vaivara Huvikeskusel, mille struktuuri kuuluvad juba varasemast ajast Vaivara valla raamatukogud.

Mäetagusel võeti eelmisel aastal vastu valla arengukava aastateks 2014—2020 ja eelarvestrateegia 2014-2017.

Narva-Jõesuus võeti vastu raamatukogus tulekahju korral tegutsemise plaan.

Raamatukogu nõukogu on maakonna raamatukogudest olemas ainult Jõhvi Keskraamatukogul, kuid 2014. aastal koos ei käidud. Avinurmes on olemas raamatukogu aktiiv. Kuremäe raamatukogus avaldavad lugejad soove nii ürituste korraldamisel kui raamatute ja ajakirjade tellimisel. Iisaku ja Toila raamatukogude juhatajad leiavad, et nõukogude tegutsemiseks puudub vajadus.

Raamatukogude tegevus on kajastatud 16 valla arengukavades. KOVide arengukavades on sageli raamatukogude roll kajastatud kas liiga üldsõnaliselt või liiga detailselt (lugejad, laenutused, riulite rahasumma jne). On oluline, et raamatukoguhoidjad ise aktiivsemalt sekkuksid uute arengukavade koostamisse ja osaleksid vastavates töörühmades, siis oleks ka tulemus raamatukogude tuleviku planeerimisel parem.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Muudatusi raamatukogu tegevust reguleerivates dokumentides ei tehtud. Seoses muudatustega raamatukogu struktuuris on põhimääruse muutmise plaanis 2015.aastal. Valla arengukavas aastateks 2012-2020 on muude tegevuste kõrval kavandatud ka raamatukogu juurdeehituse projekteerimine ja ehitamine, kuid tegevuskava prioriteetides on see alles 11.kohal.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Seoses raamatukogu struktuuri muudatustega käesoleval aastal valmistati ette raamatukogu põhimääruse muudatused.

Raamatukogu tegevus on kajastatud linna arengukavas.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Linnavalitsus kiitis heaks raamatukogu 2012-2016 arengukava 2013. aasta täitmise aruande. Kinnitati raamatukogu nõukogu uus koosseis. Raamatukogu tegevus on kajastatud Sillamäe linna arengukavas 2013-2020.

Narva Keskraamatukogu:

Kinnitati nõukogu uus koosseis ning raamatukogu uued töökorralduse reeglid.

Narva Keskraamatukogu põhieesmärgid on loetletud raamatukogu arengukavas aastateks 2015-2020. Narva linna arengukavasse aastateks 2008 – 2018 on lülitatud uue raamatukoguhoone ehitamine, mis on lükkunud aastasse 2019.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.13. €	Seisuga 31.12.14 €	Muutus %
Eelarvekokku	2313,63	2385,089	+3,1%
shkeskraamatukogus	240,86	255,22	+6%
Personalikulu	1528,83	1598,632	+4,6%
shkeskraamatukogus	169,41	182,97	+8%
Komplekteerimiskulu	377,24	360,396	-4,5%
sh OV-lt	146,636	134,783	-8,1%
shriigilt	226,778	222,515	-1,9%
shkeskraamatukogu	36,11	33,87	-6%
sh OV-lt	14,71	11,75	-20%
shriigilt	20,67	20,74	0
Infotehnoloogiakulud	44,541	46,918	+5,3%
shkeskraamatukogu	5,28	6,17	+17%

2014.a suurenes maakonna raamatukogude eelarve kokku 3,1%. Üle mitme aasta oli väike personalikulude kasv (4,6%). Seda kindlasti seoses miinimumpalga tõusuga, kuid mitmed omavalitsused tõstsid ka raamatukogutöötajate palku. Tulenevalt elanike arvu vähenemisest langes riigipoolne komplekteerimistoetus 1,9% ning omavalitsuste poolt teavikute jaoks eraldatav raha 8,1%. Eriti suur oli OV toetuse langus ühinenud Lüganuse vallas – saadi vaid 25% eelmise aasta summast.

Jõhvi Keskraamatukogu eelarve kasvas kokku 6%, seda nii majanduskulude (ca 5%) kui personalikulude (8%) osas. Omavalitsuse eraldatud teavikute toetus vähenes 20% võrra. Selle arvelt suurendati palgafondi.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu eelarve väheses tervikuna 1,84%. Esialgse eelarve vähendamine toimus poole aasta pealt, suuremas osas majanduskulude kokkuhoiu aga ka personalikulude osas, mille tulemusena tuli osal töötajatel (pensionäridel) viibida suvekuudel palgata puhkusel.

Samas saadi investeringuteks 117 070,43 eurot, millest enamik kulus lasteraamatukogu renoveerimiseks (sh 25 000 € Kultuuriministeriumi toetus).

Sillamäe Keskraamatukogu eelarve vähenes samuti 2%. Kõige rohkem langes omavalitsuse poolt teavikute komplekteerimiseks eraldatud rahasumma, seda lausa 44% võrreldes eelmise aastaga. Selle arvelt tõsteti infotehnoloogiakulusid. Rõõmustav oli personalikulude 6,5% kasv.

Narva Keskraamatukogu eelarve tervikuna kasvas 8,3% , sealhulgas palgafond 7,07%.

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Summa
Avinurme raamatukogu laste projekt „Lugemine teeb targaks, liikumine terveks ja tugevaks“ / HMN	Aprill, 2014	134,00
Toila ja Voka raamatukogude ühisprojekt Toila valla sõja-ajaloo päeva läbiviimiseks/ Kohaliku Omaalgatuse	September, 2014	1658,00

Programm		
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Ida-Viru raamatukogutöötajate suveseminar 3.-4.06.2014 Pannjärvel“ / Kultuuriministeerium, HMN	Juuni, 2014	1400,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Õpilased kohtuvad kirjanikega“ / Kultuuriministeerium	Veebr.- nov. 2014	500,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Emakeelepäeva üritused raamatukogus“ / Kultuurkapitali Ida-Viru eksp.gr	Märts, 2014	300,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Kirjanduse tutvustamine õpilastele – kohtumine Aapo Ilvesega“ / Kultuurkapitali Ida-Viru ekspertgrupp	Aprill, 2014	150,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Kirjanduse tutvustamine õpilastele – kohtumine Jaan Pehkiga“ / Kultuurkapitali Ida-Viru ekspertgrupp	November, 2014	200,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Kodanikupäeva tähistamine raamatukogus“ / Kultuurkapitali Ida-Viru eks.	November, 2014	250,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Ida-Virumaa raamatukoguhoidjate motivatsioonikoolitus: Teenindustöötaja enesemotivatsioon“ / PRIA Leader meede	September, 2014	2477,00
Sillamäe Keskraamatukogu projekt „Eesti keele päev Sillamäe noortele“ / HMN	Märts, 2014	355,00
Sillamäe Keskraamatukogu projekt „Loodus linnas ja linlane looduses“ / Keskkonnainvesteeringute Keskus	Mai – juuni, 2014	2142,00
Sillamäe Keskraamatukogu 13 erinevat projekti / Sillamäe Linnavalitsus	Märts - dets. 2014	1900,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Shakespeare raamatukogus“ / HMN	17.03.2014 - 24.04.2014	180,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Kevadkoolivaheaeg raamatukogus“ / HMN	25.02.2014- 22.03.2014	240,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Jõulukoolivaheaeg raamatukogus“ / HMN	17.11.2014 – 09.01.2015	600,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Suvi raamatuga Narva Keskraamatukogus“ / HMN	26.05.2014 – 13.09.2014	360,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Sügiskoolivaheaeg raamatukogus“ / HMN	22.09.2014 – 09.11.2014	540,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Beebikool raamatukogus“ / HMN	01.08.2013 – 31.05.2014	200,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Me elame Läänemere ääres“ / Keskkonnainvesteeringute Keskus	16.12.2013 - 19.11.2015	410,00
Narva Keskraamatukogu õpikoostööprojekt „Read-Aloud Clubs to Overcome Intercultural Divide“ / Grundtvig	01.08.2013 - 31.07.2015	13500,00
Narva Keskraamatukogu 5 erinevat projekti/ Ameerika Ühendriikide Suursaatkond	November, 2013 – oktoober, 2015	27947,00

Projektitoetuste abi erinevate raamatukoguürituste läbiviimisel on väga oluline. Seeläbi on olnud võimalik pakkuda lastele erinevaid tegevusi ja kutsuda raamatukogudesse esinema

huvitavaid inimesi. Samuti on projektitoetused abiks raamatukogutöötajate täiendkoolituste läbiviimisel.

Narva Keskraamatukogu soetas tänu Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna projektile uue projektori, sülearvuti, ekraani ja SMART-tahvli. Grundtvigi õpikoostööprojekti „Read-Aloud Clubs to Overcome Intercultural Divide” raames loodi raamatukogus klubi uusimmigrantidele.

2.3 Struktuur

Eelmine aasta tõi maakonna raamatukoguvõrgu struktuuris muudatusi.

Elanikkonna vähenemine ja rahalised võimalused olid põhjuseks, miks Aseri vallas ühendati kaks raamatukogu – Aseri ja Rannu. Rannu raamatukogu suleti ja raamatufond liideti Aseri raamatukoguga.

Iisaku ühendati ühes koolimajas asunud rahva- ja kooliraamatukogu. Kooliraamatukogu töötaja koht koondati ja põhikogu anti üle Iisaku raamatukogule. Seetõttu on raamatukogussuurenenud töökoormus, kuna nüüd peavad kolme töötaja töö tegema kaks töötajat. Eriti on suurenenud koormus lasteteeninduses.

Lüganuse valla raamatukogudes olid muutused valdade ühinemisest tingitult töökorralduslikku laadi: uued alluvussuhted, uus asjaajamise kord, asutuste juhtide nõupidamised vallamajas, segadused eelarverahadega ja sellest tingitult mitmetest keskraamatukogu koolitustest loobumine.

Mitmete raamatukogude juhatajad leiavad, et lahtiolekuajad on lugejatele sobivad (Kiikla, Püssi, Narva-Jõesuu, Sonda, Saka, Avinurme). Toilas on kokkuleppel juhatajaga võimalik vajalikke raamatuid kätte saada ka väljaspool lahtiolekuage. Raamatukogu töötab paindlikult ja lugejate soove võimaluse korral arvesse võttes. Kurtna raamatukogu lahtiolekuageades on samuti arvestatud küllastajate soovidega. Pagaril on seltsimajas toimuvate ürituste ja huviringide tegevuse ajal võimalik kasutada raamatukogu, kuigi ametlikult ei pruugi raamatukogu avatud olla. Kohtla-Nõmmel asendati laupäevane tööpäev esmaspäevaga.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogu struktuuris muudatusi polnud, kuid vahetult aasta lõpus tuli teade haruraamatukogu sulgemisest. Seda seoses raamatukogu ruumidesse noortekeskuse kolimisega. Otsus tuli raamatukogu jaoks ootamatult ja oli seotud sellega, et noortekeskuse renoveerimisprojektile saadi positiivne vastus.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Algasid ettevalmistused 2015. aasta muudatusteks, mil likvideeritakse kaks haruraamatukogu – Kukruse ja Puru.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukogu struktuur pole muutunud. Linna raamatukoguvõrk soodustab raamatukoguteenuste kättesaadavust.

Narva Keskraamatukogu:

Nimemuutusi, likvideerimisi ja reorganiseerimisi ei toimunud.

Seoses lugejate sooviga muutus Narva Keskraamatukogu ja Kreenholmi Haruraamatukogu tööaeg. Raamatukogu alustas oma tööd tund aega varem.

2.4 Personali juhtimine ja areng

2014.a lõpuks oli maakonnas 167 raamatukoguhoidjat. Personali muudatused toimusid kahes raamatukogus. Seoses Rannu raamatukogu sulgemisega asus Rannu raamatukogu juhataja

tööle Aseri raamatukogus. Aseri raamatukogu kauaaegne juhataja lahkus aasta lõpul pensionile. Tudulinna naases septembris tööle lapsepuhkusel viibinud raamatukogu juhataja.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Seoses arvutikonsultandi lahkumisega 2013. aastal jagati tema tööülesanded teiste raamatukogutöötajate vahel. 2014.aasta alguses viidi läbi struktuurimuudatus, millega kaotati arvutikonsultandi ametikoht, kuna vajadus selle ametikoha järele on aastatega võrreldes vähenenud. Antud muudatus andis võimaluse tõsta raamatukogutöötajate palka.

1. jaanuarist muudeti pearaamatukoguhoidja ametinimetust peaspetsialistikuks.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Seoses eelseisvate raamatukogu struktuuri muudatustega edastati oktoobri lõpus 17 töötajale koondamisteated, osaliselt väheneb töökoormus veel 4-1 töötajal. Töötajate koosseis Kohtla-Järve Keskraamatukogus väheneb alates 1.veebuarist 2015.a. 16,1 ühiku võrra.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Muudatusi personali korralduses ei olnud, spetsialistide arv säilis. Raamatukoguhoidjad teevad oma tööd suure pühendumusega, kuid nende mittekonkurentsivõimeline töötasu teeb keeruliseks järelkasvu kindlustamise.

Narva Keskraamatukogu:

Koondamisi ei olnud, 2 inimest lõpetasid töölepingu omal soovil.

Vastavalt Tööhõiveprogrammi 2014-2015 elluviimisele ning vastavalt Töötukassa lepingule töötas raamatukogus 3 vabatahtlikku ning läbi MTÜ Avalik Koolitus- ja Konsultatsioonikeskus lühiajaliselt 13 vabatahtlikku. Regulaarselt, vähemalt kaks korda kuus, toimusid põhipersonali, vajadusel ka abipersonali koosolekud.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest 2014

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse pikkus)	Raamatukogu-hoidjate arv, kes osalesid täienduskoolitusel	Koolituseks kulutatud
Alajõe	0	0	0	0
Aseri	7	46	2	60,00
Avinurme	9	73	1	316,00
Iisaku	8	90	2	200,00
Kiikla	5	15	1	180,00
Kiviõli	13	107	3	918,00
Kohtla-Nõmme	5	34	1	0
Kuremäe	9	44	1	240,00
Kurtna	7	36	1	200,00
Lohusuu	3	11	1	26,00
Lüganuse	3	11	1	0
Maidla	8	20	1	0
Mäetaguse	8	52	1	140,00
Narva-Jõesuu	4	26	2	4
Olgina	1	80	1	235
Pagari	8	75	1	0
Piilsi	3	11	1	0

Püssi	10	62	1	90,00
Saka	4	22	1	0
Sinimäe	1	80	1	235,00
Sonda	1	5	1	100,00
Soonurme	0	0	0	0
Tammiku	6	42	1	
Toila	7	58	1	250,00
Tudulinna	1	8	1	0
Ulvi	4	16	1	0
Vaivara	1	80	1	235,00
Varja	0	0	0	0
Voka	4	27	1	0
Jõhvi KRK	63	557	12	4413,00
Kohtla-Järve KRK	34	1120	40	1282,00
Sillamäe LKRK	9	62	27	615,00
Narva KRK	10	103	41	0
KOKKU	256	2973	151	9739,00

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Esmaabi	Avinurme vallavalitsus	1
ERÜ maaraamatukogude suveseminar	ERÜ, Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	3
Lasteraamatukogu suveakadeemia	Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut	1
Tekstitöötlus MS Word 2013	BCS Koolitus	1
Kaasaegne raamatukogu – edu läbi elukestva õppe	Narva Keskraamatukogu	56
Kultuurireis sõprusvalda Taivalkoskisse Soomes	Illuka vallavalitsus	1
Meeskonnakoolitus	Mäetaguse vald	1
Õppeekskursioon: Mustvee linn, Alatskivi loss, vanausuliste küla, Juhan Liivi maja-muuseum	Narva Keskraamatukogu	2
Dokumendihalduse programm “Amphora“	Narva-Jõesuu Linnavalitsus	3
Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut	2
Haldusmenetlus ja haldusakti koostamine	ATAK /Lüganuse vallavalitsus	1
Esmaabiandja väljaõpe	Juunika Koolitus / Lüganuse vallavalitsus	1
Uus kirjastandard ja e-kirjade vormistamine	ATAK /Lüganuse vallavalitsus	1
ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev	ERÜ maaraamatukogude sektsiooni	2
Praktikajuhendajate koolitus	Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	2

Vikipeedia koolitus	Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	6
Tervislik toitumine töökohal	Tervise Arengu Instituut /Corrigo	1
Raamatukoguhoidja õppimise toetajaks	Tallinna Ülikooli Infoteaduse Instituut/Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	1
Naiste tervise seminar „Peavalude mõjust“	Ida-Viru Maavalitsus	3
Avalikud teenused - suur pilt ehk kuhu edasi liikuda	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium/Jõhvi vallavalitsus	2
Inglise keele vestluse ja sõnavara arendamise kursus algajatele	Eterna Koolituskeskus	1
Vaimne tervis, tööstress, ärevushäired	Ida-Viru Maavalitsus	2
Meediakorralduse ja avalike suhete lühikoolitus raamatukoguhoidjatele	ERÜ	3
Töötamise registri koolitus	Maksu- ja Tolliamet	1
Rahvaraamatukogude suveseminarlaager	Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu/Rahvusraamatukogu	9
Erialapäev “Raamatukogud teel tulevikku“	Tallinna Keskraamatukogu	2
Õppesõit tutvumaks Euroopa Liidu institutsioonidega Brüsselis	Riigikantselei	2
Põhjamaade kirjandusfoorum „Kas laps loeb?“	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Algupärase lastekirjanduse päev	Tartu O. Lutsu Linnaraamatukogu	1
E-raamat kirjandusteadlaste pilgu läbi	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Inimõiguste tutvustamine õpilastele	Inimõiguste Instituut	1
Õppimine mängu kaudu lastetöös	EELK Laste- ja Noorsootöö Ühendus	1
Vähem stressi	Tööohutuse Agentuur	1
ERÜ lastetöö toimkonna õppereis Soome raamatukogudesse	ERÜ	1
MARC kataloogimine	ERÜ	1
Teenindus raamatukogus	Rahvusraamatukogu	2
Infopädevuse koolitus	Tartu Ülikooli elukestva õppe keskus	2
Projektide koostamise ja juhtimise põhitõed	Tallinna Keskraamatukogu	1
Kultuurikorraldaja täiendkursus	Rahvakultuuri Keskus	1
Emakeelpäev. „Keele vägi ja metsa vaim“	Rahvusraamatukogu	2
Kultuuride mitmekesisuse rikkus	TTÜ Virumaa Kolledž	1
Ida-Virumaa giidide koolitus	Narva kolledž / Ida-Viru Kutsehariduskeskus	1
E-lasteraamat nii seest kui väljast	Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus	3

Paberi restaureerimise praktiline kursus	Tartu Kõrgem Kunstikool	1
Haruldane raamat ja sellega töötamise eripära	Rahvusraamatukogu	4
Sotsiaalmeedia raamatukogutöös	Rahvusraamatukogu	1
Muinasjutuline maailm: rahvajuttudest (laste) kirjanduseni	Eesti Lastekirjanduse Keskus	5
Tuleohutuskoolitus	Kersti Võlu Koolituskeskus	1
Isikuandmete kaitse ja raamatukogud	Rahvusraamatukogu	2
Kuidas käituda äkkrünnaku olukorras?	MTÜ Mauritiuse Instituut	5
Raamatukoguhoidja kui koolitaja	Rahvusraamatukogu	3
Eesti keele metoodikapäev	Tartu Ülikooli Narva Kolledž	1

Raamatukogutöötajad kasutavad võimalust käia tasuta koolitustel. Eelistatakse kohapealseid omavalitsuste ja teiste asutuste korraldatud täiendkoolitusi ja keskraamatukogu koolitusi. Mitu koolitust toimus Narva ja Lääne-Virumaa Keskraamatukogus. Täiendkoolitust peetakse tähtsaks, kuid väljaspool maakonda toimuvatel koolitustel käiakse vähe.

Jõhvi Keskraamatukogu 6 inimest viibis õppepraktilal Tallinna Keskraamatukogus.

Enesetäiendamiseks loevad töötajad ajakirja „Raamatukogu“, et kursis olla Eestis ja mujal maailmas raamatukogunduses toimuvaga.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Täienduskoolitusteks saadi 2014.a. eelarvesse suurem summa kui 2013.a. ja seetõttu said töötajad osaleda kallimatel koolitustel, näiteks koolitusreisil Läti Vabariiki. Tavalise kahe töötaja asemel osales rahvaraamatukogude suveseminarlaagris Põltsamaal kolm töötajat.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Töötajad osalesid aktiivselt pool aastat kestnud Keskkonnainvesteeringute Keskuse projektis „Loodus linnas ja linlane looduses“. Nad koostasid temaatilisi esitlusi, käisid kahepäevasel õppereisil mööda Kesk- ja Lõuna- Eestit.

Narva Keskraamatukogu:

Kolm töötajat käisid Lääne-Virumaa Keskraamatukogu poolt korraldatud õppereisil Lätis, kaks töötajat õppereisil Leedus Šiauliai raamatukogus. Üks raamatukogutöötaja käis õppereisil Soome rahvaraamatukogudes. Viis raamatukoguhoidjat külastas õppe - eesmärgil Kingissepa raamatukogu Venemaal. Grundtvigi õpikoostööprojekti raames külastasid viis raamatukogutöötajat projekti partnereid Itaalias ning kolm raamatukoguhoidjat külastasid partnereid Rumeenias. Raamatukogu korraldatud seminaril „Kaasaegne raamatukogu - edu läbi elukestva õppe“ osalesid külalisesinejad Soomest ja Venemaalt.

Rahaliste vahendite puudumine mõjutas koolituste valikut ning seetõttu osaleti peamiselt Tartu Ülikooli Narva Kolledži korraldatud tasuta koolitustel.

Tutvustamaks Eesti kultuurilugu toimus raamatukogutöötajate õppesõit Mustvee raamatukokku, Alatskivile ja Juhan Liivi Muuseumisse. Septembris korraldati raamatukogutöötajatele traditsiooniline tervisepäev Narva-Jõesuus ning detsembris toimus jõulupidu.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Toila raamatukogu juhataja esines ERÜ aastakoosolekul ja ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäeval kokkuvõttega ERÜ maaraamatukogude sektsiooni tööst. Koostöös

Alutaguse Matkaklubiga korraldatud rahvamatkal Oru pargis ja Toilas viis ta läbi kolm õpituba: kultuuritegelased Toilas, Toila ajaloolised pildid ja matk Toila külarajal. Üritusel "Toila Pritsimaja 110" tegi Lea Rand ettekande maja ajaloost. Ajakirjas Raamatukogu ilmus Toila raamatukogu juhataja sulest kaks artiklit.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Ettekannete ja ülevaadete on käinud Kohtla-Järve ja Kohtla ajalooringsis esinemas Riina Suuban, Aita Männik, Marieta Rosman ja Aime Aarmaa. Täiskasvanud õppija foorumil esinesid Aime Aarmaa ja Marieta Rosman. Ahtme haruraamatukogu töötajad esinesid Ahtme Pensionäride Päevakeskuses.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukogu töötaja osales Pihkva Oblasti Teadusliku Raamatukogu konverentsil ettekandega „Raamat ja lugemine Eestis“. Looduskaitsekuul esineti Raadio4 saates. Sillamäe linna lasteaedade juhatajatele, metoodikutele ja õpetajatele peeti loenguid eesti lastekirjanike loomingust.

Narva Keskraamatukogu:

Raamatukoguhoidja Tatjana Krivolap esines Gárdonyi-juubeliaasta seminaril „Vabaduse kontseptsioon Ida-Euroopa kirjandustes“ ettekandega „Свобода как состояние души российского писателя Захара Прилепина“.

2.4.3 Maakonnaraamatukogu osa koolituse korraldamisel

Ida-Virumaa raamatukoguhoidjate nõupidamised, koolitused ja õppekursioonid 2014. aastal

Kuupäev	Teemad ja esinejad
12.03	”Töökoha ergonoomika” (Kaja Niinlaup) Kohtumine Hedvig Hansoni ja Andre Maakeriga
28. 03	Õppekursioon Tallinna Meremuuseumisse, Lennusadamas näituse ”Titanicu lood” külastamine, ringkäik Kalamaja raamatukogus
16. 04	”Ülevaade kirjastusest Tänapäev” (Tauno Vahter) ”E-raamatute laenutamise- ja lugemiskeskonnast ELLU, autoriõigustest ja lugerite laenutamisest. Kogude korrastamisest Tallinna Keskraamatukogu näitel” (Triinu Seppam)
03.06 04.06	Suveseminar Alutaguse Puhke- ja spordikeskuses 1. päeva koolitus :”Lugude jõud ja kasutamine esinemisel” (Ave Eero) 2. päeva loengud: "Väärtuskasvatuse olemusest emakeeles ja kirjandusteoste kaudu" (Tiina Ervald), "Soome kirjandus eesti keeles" (Heidi Iivari)
12.09	Koolitus Toila Spa Hotellis :”Teenindustöötaja enesemotivatsioon : võtteid mõnusa meeleolu ja vahva keskkonna loomiseks ja hoidmiseks” (Katrin Aedma)
10.10	”Ülevaade kirjastusest Ilmamaa” (Mart Jagomägi) Šokolaaditaskuga kaardi valmistamise töötuba (Leelo Paks)
19. 11	Koolitus koostöös Tervise Arengu Instituudiga ”Kolleegide motiveerimine terviseedendusele” (Eve Reincke)
11.12	Jõuluseminar Kiviõli Linnaraamatukogus : ringkäigud Kiviõli Seikluskeskuses, Kunstide koolis ja raamatukogus, kohtumine kohaliku kirjaniku Urve Mikkeriga

15 maakonna raamatukogutöötajat osalesid Lääne – Virumaa Keskraamatukogu korraldatud raamatukogutöötajate õppereisil Lätti.

9. augustil sõideti üheskoos Võtikvere raamatuküla päevale.

Aasta lõpus väljastas keskraamatukogu osalejatele koolitustõendi aasta jooksul läbitud koolituste kohta. Koolituste tagasisidet on saadud tagasiside lehtedelt, aruannetest ja suuliselt. Keskraamatukogu korraldatud koolitused ja õppeekskursioonid tasuti põhiliselt omavalitsuste ja Jõhvi Keskraamatukogu eelarvest. Leader programmi toetusel korraldati Toila Spa Hotellis teenindustöötajate motivatsioonikoolitus. Kultuuriministeriumi raamatukogude arendamise programmi ja Hasartmängumaksu Nõukogu toetusel viidi läbi kahepäevane suveseminar. Vähene koolitusraha või selle puudumine raamatukogude eelarves seab keskraamatukogule väljakutse otsida võimalikult soodsaid, kuid heal tasemel koolitusi. Asjatundlike lektorite koolitustasud on aga mitu korda kõrgemad sellest, mida on võimalik maksta. Koolitustemade valikul lähtuti muuhulgas ka maaraamatukogude ettepanekutest ja soovidest. Alati on väga oodatud kahepäevane suveseminar (sel aastal toimus 4.korda), kus raamatukogutöötajad saavad pühenduda täiendkoolitusele ja erialaste kogemuste vahetamisele. Keskraamatukogu koolitused on ja jäävad ilmselt ka järgnevaks aastaks enamusele ainsaks enesetäiendamise võimaluseks.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Iisaku raamatukogu juhataja jätkas õpinguid Tartu Ülikoolis infokorralduse eriala 2. kursusel. Tammiku raamatukogu juhataja lõpetas Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli hooldustöötaja kutseõpe.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Iisaku raamatukogu juhataja esitati Aasta Maaraamatukoguhoidja 2014 nominendiks.

Iisaku raamatukogule omistati elulooõhtute korraldamise ja talletamise eest „Iisaku Valla tegija 2013” tiitel

ERÜ maakogude sektsiooni tunnuskirja kauaaegse ja tänuväärse töö eest raamatukogunduses said Ulvi ja Kiviõli raamatukogude juhatajad.

Kiviõli raamatukogule andis linnavalitsus tänukirja traditsiooni hoidmise eest.

Kuremäe ja Kurtna raamatukogud said Illuka vallalt Vabariigi aastapäeva puhul tänukirja.

Ulvi raamatukogu töötaja tähistas möödunud aastal 50ndat tööjuubelit. Vald pidas teda meeles kinkeraamatuga.

Jõhvi Keskraamatukogu sai Ida-Viru Keskhaigla Vereteenistuse tänukirja hea koostöö eest.

Tammiku raamatukogu juhataja Aire Salmule omistati TÕN-i raames Ida-Virumaa aasta õppija tiitel.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu töötajad Riina Suuban, Kaire Korsten ja Larissa Sergejeva said linnavalitsuse tänukirja.

Sillamäe Linnavalikogu autasustas Eesti Vabariigi aastapäeval aukirjaga raamatukogu direktorit; ühte töötajat tunnustati Sillamäe linna tänukirjaga Linna päevadel.

Narva Linnavalitsus tunnustas üht raamatukoguhoidjat pikaajalise töö eest Narva Keskraamatukogus.

Riiklikul tasandil võiks olla koolitusi praktilistel raamatukogutööd puudutavatel teemadel, näiteks teavikute mahakandmine, valiku põhimõtted, raamatunäituste korraldamine jms.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

2014. aasta lõpus kolis uutesse ruumidesse Sinimäe raamatukogu. 2012.aastal tulekahjus hävinud koolimaja asemele otsustas vald ehitada uue koolimaja, kus oleksid ruumid ka lasteaiaga ja raamatukogu jaoks. Koolimaja hoone on projekteeritud mitmefunktsionaalsena, et suudaks toimida ka kogukonna keskusena. Seetõttu on raamatukogu asukoht koolis igati õigustatud ja vajalik. Raamatukogul seisab ees kooliraamatukogu fondi ülevõtmine.

Mõnes maakonna raamatukogus viidi läbi pisiremonte või tehti ruume energiasäästlikumaks.

Iisaku ja Sonda raamatukogus teostati sanitaarremont: Sondas värviti seinad ja vahetati põrandakate, Iisakus plaaditi trepikoja põrandat, soojustati välisuks ja värviti seinu.

Kuremäel sai remonditud kamina korsten.

Ulvi raamatukogu ruumid soojustati, paigaldati õhk-soojuspump ja uued plastaknad. Mäetaguse raamatukogu sai väiksemate laste tuppa kena seinamaali.

Narva-Jõesuu raamatukogus paigaldati tuleohutuse tagamiseks evakuaatsiooniustele sulgurid, parandati turvalgustust ja ATS-i signalisatsioonisüsteemi. Lisaks vahetati raamatukogus välja 4 laevalgustit ja maasolevad kontoritehnika juhtmed paigaldati karpide.

Tammikus paigaldati keskkütteradiaatoritele sulgurklapid, mis nüüd tagavad raamatukogus normaalse temperatuuri.

Remondivajadus on mitmes raamatukogus. Toila raamatukogus aastate jooksul tekkinud välisseinte niiskuskahjustused vajaksid kiiremas korras parandamist. 2015. aasta eelarvesse on remondirahad planeeritud, kuid nende saamine ei ole sugugi kindel. Aseri raamatukogus oleks vajalik katuse parandus ja koridori remont. Raamatukogul puudub täielikult välisvalgustus. Varja raamatukokku tuleb alates kevadest tuua vesi kanistritega, sest majas vesi puudub. Püssi raamatukogu vajaks uusi aknaid ja välisust. Kiiklas vajavad parandamist rahvamaja, kus raamatukogu asub, välisfassaad ja katusepiirded. Kuremäel on ruumid küll mugavad ja avarad, kuid raamatutele jääb ruumi varsti napiks. Kohtla-Nõmme raamatukogu ruumid vajaksid hädasti remonti, kuid valla kriitilise eelarve tõttu ei ole see kahjuks võimalik.

Jõhvi Keskraamatukogus valitseb jätkuvalt ruumipuudus. Plaanid lasteosakonna ja harukogu kolimisest 2015.aastal Jõhvi praegusesse gümnaasiumihoonesse ei teostu. Selle asemel kavandab vallavalitsus raamatukogu juurdeehituse uue eskiisprojekti tellimist.

Vastavalt Päästeameti ettekirjutusele vahetati välja kõik turvalgustid (15 tk), kuna vanad ei toiminud enam. Viidi läbi tulekustutite korraline kontroll. Taastati välisfassaadi lagununud aknakarniis ja tihendati maja vundamendi äärt, et ära hoida vihmavee sattumine keldrikorruusel asuvasse hoidlasse. Raamatukogu ees oleva kiviplatsi ja kõnnitee vahele tehti uus trepiaste. Vana trepiaste oli väga lagununud ja ohtlik.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

2014.a. renoveeriti täielikult keskraamatukogu lasteosakonna laenutusosakond, uuendati küttesüsteem ja osaliselt valgustus. Renoveerimistööd jätkuvad käesoleval aastal lasteosakonna hoone fassaaditöödega.

Endiselt on keskraamatukogule vaja uuemaid ning suuremaid ruume. Ruumipuudusest tingituna ei saa teha soovitud hulgal näitusi ja väljapanekuid. Lugejatele napib kirjandusega tutvumiseks riivulite vahel ruumi.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Remonditi ürituste saal. 2015.aastal on kavas lasteosakonna lugemissaali remont.

Lahendamata probleemiks jääb kahjuks keskraamatukogu ruumikitsikus. Sillamäe Linna arengukava 2013-2020 näeb ette, et keskraamatukogu kolib Sillamäe Gümnaasiumi esimesele

korrusele ja vabanenud keskraamatukogu hoonesse kolib haruraamatukogu. Millal see toimub, on raske öelda, sest lähematel aastatel ei ole selleks investeeringuid planeeritud.

Narva Keskraamatukogu:

Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiseks kulus 2014. aastal 91 260 eurot.

Remonditöödeks kulutati 360 eurot, millega parandati veetorusid.

Majanduskuludele eraldatud raha võimaldas tasuta kommunaalteenused ja haruraamatukogude üüri täies mahus.

Enamik keskraamatukogu ruume vajavad renoveerimist, Energia haruraamatukogu põhjalikku remonti. Keskraamatukogu maja renoveerimistööd on planeeritud aastasse 2016.

2013-2014 osales raamatukogu Narva linna poolt uue raamatukogu hoone rajamise ettevalmistavate strateegiliste ja ruumilise planeeringu raamdokumentide ning uue raamatukogu kontseptsiooni ja ruumiprogrammi koostamises.

Kiviõli, Mäetaguse, Vaivara, Maidla raamatukogusid ning Kohtla-Järve ja Narva Keskraamatukogu saavad külastada liikumispuudega inimesed, sest raamatukogudes on olemas kaldtee ratastoolide jaoks. Narvas aga on olemas lift erinevatel korrustel asuvate osakondade külastamiseks.

Pagari raamatukogul kaldtee puudub, kuid kuna raamatukogu asub 1. korrusel ja on olemas lai trepp, siis vajadusel saab liikumispuudega inimene raamatukogu külastada. Aseri raamatukogus on tagatud juurdepääs liikumispuudega inimestele ainult 1. korrusele. Avinurme raamatukogul kaldteed pole, küll on see olemas koolimajal, kus raamatukogu asub. Sealtkaudu pääseb aga raamatukokku vaid siis, kui koolimaja on avatud.

Kõrvalise inimese abita puudub liikumispuudega inimestele juurdepääs Tudulinna, Toila, Saka, Narva-Jõesuu ja Lohusuu raamatukokku. Mitmesse raamatukokku on sisenemine raskendatud vanematel inimestel, kuna raamatukoguruumid asuvad teisel korrusel (Iisaku, Kiikla, Lüganuse, Olgina, Tammiku).

Jõhvi Keskraamatukogus on liikumispuudega inimestele juurdepääs kuni lugemissaalini ja Sillamäe Linna Keskraamatukogus on tagatud juurdepääs laenutusosakonda. Kohtla-Järve Keskraamatukogu väiksemates harukogudes (Oru, Sompa) puudub liikumispuudega inimestele juurdepääs.

2.6 Raamatukogu arendustegevused

Suuremaid arendustegevusi 2014. aastal ei olnud. Maakonna raamatukogudes infotehnoloogilise riist- ja tarkvara soetamisel olulist edasiminekut ei toimunud. Väiksemaid ostusid siiski tehti. Aseri raamatukokku osteti 2 uut tööarvutit, printer ja lugejate kasutuses olevatele arvutitele ID-kaardilugejad. Pagari raamatukokku osteti uus arvuti ja vahetati välja ruuter, mille tulemusel paranes tunduvalt interneti kiirus. Kiviõli ja Maidla raamatukogud hakkasid möödunud aastal rentima värviprinterit-koopiamasinat. Maidlas vahetati välja oluliselt kiirema seadme vastu tööarvuti süsteemplokk. Narva-Jõesuus osteti kaks lauaarvuti komplekti, uus kontorikombain printer/koopia/faks/skänner ja üks skänner. Sonda raamatukogule osteti uus tööarvuti. Tammiku raamatukogu ostis uue printeri ja koopiamasina. Suur osa just avalikus kasutuses olevaid arvuteid on amortiseerunud. Saka raamatukogus ei võimalda kaks lugejate kasutuses olevat arvutit teha lihtsamaidki otsinguid. Käesoleva aasta eelarves on ette nähtud raha uue arvuti ostmiseks. Kuna Toila raamatukogus on avatud internetipunkti kasutamine vähenenud, saab esialgu hakkama olemasoleva vana arvutiga.

Avinurmes vajaks uuendamist tööarvuti. Iisaku raamatukogu loodab eesseeval aastal uuendada oma infotehnoloogiavahendeid (printerit, skännerit, koopiamasinat). Kiviõlis vajaks uuendamist lasteosakonna audio-videotehnika.

Wifi kasutusvõimalus on Avinurme, Kuremäe, Kurtna, Lüganuse, Mäetaguse, Maidla, Narva-Jõesuu, Olgina, Saka, Kiviõli, Pagari, Vaivara ja Voka raamatukogudes.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Vahetati välja 5 tööarvutit. Lisaks osteti 2 uut tšekiprinterit ja laenutusosakonda 2 uut monitori. Leader programmi toetusel soetati 5 e-lugeri ja 2 tahvelarvutit. Kahjuks saab laenutamiseks lugerisse laadida vaid nn vabalt kättesaadavaid e-raamatuid, mis enamasti on klassikateosed. Uuemate e-raamatute laenutamine aitaks kindlasti kaasa lugemise populariseerimisele. Loodetavasti tekivad raamatukogudel lähitulevikus soodsad võimalused uusi e-raamatuid soetada ja laenutada.

Wifi leviala on keskraamatukogus ja selle harukogudes Tammikus ja mikrorajoonis. Viimases pole kahjuks selle kasutajaid

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Raamatukogu infotehnoloogia vallas suuri arendustegevusi ei toimunud. Esmavajaliku tehnikaga on töötajad ja raamatukogud varustatud.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Arendustegevust pidurdasid vanad probleemid - keskraamatukogu ja lasteosakonna ruumikitsikus ning ebakindel internetiühendus selles linnaosas, kus asub keskraamatukogu. Kahjuks puudus võimalus suuri arenguplaane teha, sh infotehnoloogia alal.

Narva Keskraamatukogu:

2014.aastal hakati lugejate paremaks teenindamiseks kasutama m-RIKSi.

Tänu Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna projektile soetati uus projektor, sülearvuti, ekraan ja SMART-tahvel. Suurt tähelepanu pöörati kodulehekülje täiendamisele ning informatsiooni levitamisele läbi sotsiaalvõrkude: Facebook ja Vkontakte konto. Loodi uus laste ja noorte seas populaarseks saanud lasteosakonna kodulehekülg. Info- ja kommunikatsioonikulude piiratud eelarve võimaldas tasuda raamatukogu tarkvaraprogrammi hoolduse eest, soetada uue Kaspersky viirustõrje programmi litsentsi, 2 kõvaketast ja 1 printeri.

2.7 Raamatukogude koostöö

Riiklikul tasandil:

- Kultuuriministeerium – koolituste korraldamine ja rahastamine
- Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus – koolitused, vabariiklikud lasteprojektid
- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing –koolitused, üritused
- Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus - Põhjamaade raamatukogupäevade tähistamine
- Eesti Kirjanike Liit ja Rahvusraamatukogu - kirjanike tuuri läbiviimine, Kirjanike Liidust nõu ja abi saamine näiteks kirjanike kontaktandmete leidmisel
- ETKA Andras - Täiskasvanud Õppija Nädala raames korraldatud ürituste läbiviimine
- Maakonna keskraamatukogudega - ühised koolitused ja nõupidamised
- Tervise Arengu Instituut – koolituste korraldamine ja rahastamine

Koostööd tehakse peamiselt kohalikul tasandil. Kultuuriürituste korraldamisel tehakse koostööd kohaliku omavalitsuse ja teiste paikkonna kultuuriasutustega, samuti oma piirkonda jäävate koolide ja lasteaedadega. Suuremateks koostööpartneriteks on veel rahvamajad, külaseltsid, valla- ja linnalehed. Paljud raamatukogud teevad koostööd oma valla teiste raamatukogudega ürituste korraldamisel, kogude komplekteerimisel, RVL-i korraldamisel jm.

Hea koostöö on maakonna keskraamatukoguga – teavikute komplekteerimine, koolitused, nõustamine ja infovahetus.

Kiviõli raamatukogul on hea koostöö MTÜ Kiviõli Naisliiduga, Kunstide kooli ning Päevakeskusega. Maidla raamatukogu teeb koostööd valla kultuuri- ja haridustöö peaspetsialistiga, valla sotsiaaltöötajaga, õpetajatega ning Maidla Mõisa Arendusega. Kurtna Raamatukogu-seltsimaja ruumides tegutsesid pensionäride rahvatantsuring, naisansambel, lauluansambel, käsitööring ja toimus poiste breigitreening. Narva-Jõesuu linnaraamatukogu jätkas koostööd eesti kultuuriseltsiga „Kalju“, vene kultuuriseltsiga „Allikas“, A. Hahni nimelise kirjandusühinguga ja teiste linnas tuntud kultuuritegijatega. Sonda raamatukogus toimusid koostöös looduskaitse seltsiga kord kuus loodusõhtud. Toila raamatukogu korraldas üritusi koostöös Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskusega, Alutaguse Matkaklubiga, Keskkonnaametiga, Toila valla Hariduse ja Kultuuri Seltsiga ning Kaitseleidu Alutaguse Malevaga. Voka raamatukogu ruume kasutab juba 8 aastat käsitööseltsing ning ka valla valimiskomisjon. Koostööd tehakse Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskusega, raamatukogus müüakse ürituste pileteid ning vajadusel aidatakse tehnikaga.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Jõhvi Vallavalitsus - mitmete kirjandusürituste toetamine, koduteeninduse tarbeks mikrobussi või elektriautode andmine.

Vallaasutused - vallaasutuste direktorite regulaarsed kooskäimised vallavalitsuses, valla kultuurikalendri läbiarutamine ja koostamine, vallaasutused (nt koolid, lasteaiad) käivad regulaarselt valimas raamatuid, mille on meile annetanud eraisikud. Möödunud aastal toimus valla kultuuritöötajatele jõuluaegne koosviibimine, kuhu ka Jõhvi Keskraamatukogust kutsuti kolm inimest

Jõhvi Gümnaasium, Jõhvi vene gümnaasium, Kohtla-Järve Slaavi ja Ühisgümnaasium – raamatukoguürituste korraldamine

Jõhvi Vallakunstnik Kalev Prits - joonistab saržid menukiauhinna võitnud autoritele

Jõhvi Pensionäride Päevakeskus - info edastamine raamatukogu ürituste kohta ning nendepoolne teatamine osalejatest

Jõhvi Muuseumi Selts - mihklilaada ajal Tasuta Raamatu Laada korraldamine

Ida-Viru Omaavalitsuste Liiduga - Virumaa Kirjandusauhinna väljaselgitamine ja üleandmine

Viru Maakohtu Kriminaalhooldusosakond - hoolealustele, kellele on määratud üldkasuliku töö tegemine leitakse võimalusel lihtsamaid töid

Ida-Viru Keskhaignla Vereteenistus - mitu korda aastas ruumide võimaldamine doonoripäeva läbiviimiseks.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega – tarkvara ja andmebaaside halduse eriala õpilastele praktikakoha võimaldamine

Jätkuvalt tihe on koostöö maakonnalehega „Põhjarannik“. Võib öelda, et tänu maakonnalehele on Jõhvi Keskraamatukogu tihti „pildil“.

Maakonna keskraamatukogude direktorid käivad regulaarselt koos koostööplaanide arutamise ja kogemuste vahetamise eesmärgil.

Eesti Töötukassa Ida-Virumaa osakond – praktikakoha võimaldamine

Virumaa nõustamis- ja aktiveerimiskeskusega – praktikakoha võimaldamine

Vabatahtlikud – abi tasuta raamatu laatade läbiviimisel

Lasteosakonna koostöö vt 4.3

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Riiklikul tasandil:

- Eesti Kirjanike Liit, Eesti Hoiuraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse keskus, Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis, Soome Instituut, OÜ Urania;

Kohalikul tasandil:

- Jõhvi Keskraamatukogu, Kohtla Ajalooring, Kohtla-Järve ja Ahtme pensionäride Ühendused, Kohtla-Järve, Ahtme, Puru ja Sompa koolid ja lasteaiad, ajalehed Põhjarannik ja Infopress, Kukruse Polaarmõis, klubi Rodnik (Roerichi Selts), Kohtla-Järve Naisliit.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

- Kolmandat korda osaleti Ukraina Nikolajevi linna raamatukogu veebikonverentsil, mis oli pühendatud riigi e-teenuste arendamisele. Konverentsi materjalidest anti välja mahukas kogumik, kus on avaldatud ka Sillamäe Keskraamatukogu direktori ettekanne „E-riigi juurdepääsu tagamine: Sillamäe Keskraamatukogu töökogemuse näitel“. Suvel külastasid kolleegid Nikolajevist Eestit. Nad tutvusid Sillamäe, Narva, Tallinna keskraamatukogu ning Rahvusraamatukogu tegevusega.
- Osaleti Nižni Novgorodi raamatukogu korraldatud esitluste konkursil «Давайте дружить городами». Selles osalesid mitmed suurte linnade, sh Moskva raamatukogud. Sillamäe raamatukogu võitis konkursi. .
- Raamatukogupäevade ajal korraldati Narva, Jõhvi ja Kohtla-Järve kolleegidele mälumäng „Rõõmsameelsed raamatukoguhoidjad“.
- Osaleti maakondlikel teabepäevadel, Jõhvi ja Narva raamatukogude üritustel
- Raamatukogu on linna haridus- ja kultuuriasutuste ning rahvusseltside koostööpartner, paljud nende üritused toimuvad just raamatukogus ja raamatukoguhoidjate abil. Näiteks koostöös Eesti Seltsiga toimus maikuu üritus „Raamatu ja roosi päev“, kus esitleti raamatut „111 sammu Juhan Liiviga“, korraldati raamatunäitus „Eestlaste nimelised roosid“ ning juunikuus käidi koos Põltsamaa roosiaias.

Narva Keskraamatukogu:

Rahvusvahelisel tasandil:

Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, Tšehhi Vabariigi Suursaatkond, Poola Vabariigi Suursaatkond, Leningradi Oblasti Teadusraamatukogu, Kingissepa Linna Keskraamatukogu (Vene Föderatsioon), Venemaa Peakonsulaat Narvas, Vene Föderatsiooni Suursaatkond Eestis, Vene Muuseum, Povilas Višinskise nimeline Šiaulai raamatukogu, Espoo Sello raamatukogu (Soome), Rahvusvaheline Rahvuskultuuride Ühenduste Liit „Lüüra“

Vabariiklikul tasandil:

Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Hoiuraamatukogu, Kultuuriministerium, Tartu Ülikool, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ajakiri „Täheke“, Eesti Rahva Muuseum, Inimõiguste Instituut, Eterna Koolituskeskus, riigikantselei, Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, Eesti Kirjastuste Liit, MTÜ Fenno-Ugria Asutus, Ida-Virumaa keskraamatukogud, Viljandi Linnaraamatukogu, Saare Maakonna Keskraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, BDA Consulting OÜ, SA Narva Linna Arendus, MTÜ Eesti vene keele ja kirjanduse õppejõudude assotsiatsioon jt.

Kohalikul tasandil:

linna kultuuri- ja haridusasutused, huvikoolid, meedia (ajalehed, raadio ja TV, linnakantselei infoteenistus), TÜ Narva Kolledž, Eesti Selts, MTÜ Avalik Koolitus- ja Konsultatsioonikeskus, Narva linna rahvuskultuuride seltsid, Narva Laste Loomemaja, Narva Kutseõppekeskus, Eesti Töötukassa, Politsei-ja Piirivalveamet, OÜ Multicom, MTÜ Sophia, Kultuurikeskus Geneva OÜ, klubi „Patchwork Plus“ jt.

Koostööpartneritega tehti tihedat koostööd ürituste korraldamisel, kajastamisel, info edastamisel ning täiendkoolituste läbiviimisel. Jätakuvalt oli prioriteediks koostöösuhete

arendamine väljaspool Ida-Virumaad ning tulemuslik koostöö välispartneritega läbi projektide. Sõlmiti koostööleping Povilas Višinskise nimelise Šiauliai (Leedu) raamatukoguga. Läbi Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna projektitoetuste loodi inglise keele klubi.

3.Kogud

Ida Viru maakonnas oli 2014. a lõpu seisuga 45 raamatukogu, neist 4 keskraamatukogu ja 3 linnaraamatukogu.

Neljal keskraamatukogul (Jõhvi, Narva, Kohtla-Järve, Sillamäe) oli omakorda 10 haruraamatukogu. Kolmel vallaraamatukogul (Tudulinna, Sonda, Soonurme) oli igal ajal 1 laenutuspunkt. 1.07.2014 likvideeriti Aseri vallas Rannu raamatukogu ja selle fond viidi üle Aseri raamatukogusse.

Raamatukogufondide üldsuurus oli 1660891 teavikut.

Sellest : raamatuid 1623201

ajakirju 23623

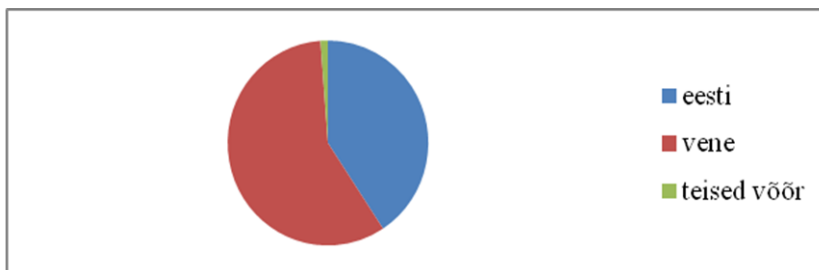
auviseid 12055

elektroonilisi teavikuid 624

muid teavikuid 1388

Ilu- ja lastekirjandus osakaal oli 944909 eksemplari ehk 57 %.

Keeleliselt jagunesid raamatud 662220 eestikeelset ja 960981 võõrkeelset, millest venekeelseid 941620. Venekeelse raamatu osakaal oli 58% kogu maakonna raamatufondist. Seda tingis linnade raamatukogude (Narva, Kohtla-Järve, Sillamäe, Narva-Jõesuu, Kiviõli) venekeelse raamatu suur osakaal. Väikestest maaraamatukogudest oli vaid 2 (Olgina, Alajõe) ülekaalus venekeelne raamat. Jõhvi Keskraamatukogus ja ülejäänud maakonna raamatukogudes on rohkem eestikeelseid raamatuid.

Uute teavikute soetamisel peeti silmas üldisi komplekteerimispõhimõtteid ehk siis eelistatud olid:

- rahvuskultuur ja eestlus
- teatmeteosed ja teabekirjandus
- õppekirjandus
- laste- ja noorsookirjandus
- tõlkeline väärtkirjandus
- ajaviitekirjandus
- perioodika, eelistatult kvaliteet- ja kultuuriväljaanded

Arvestati kohalikke vajadusi, huvisid, eripärasid ja võimalusi ning tegevustoetuse kasutamise lepingu tingimusi. Suurtes linnaraamatukogudes oli suurem nõudlus ka liigilise kirjanduse, eriti õppekirjanduse järele, maaraamatukogudes peamiselt ilukirjandusele. Väiksemates maaraamatukogudes mõtleb raamatukoguhoidja juba raamatut tellides, kas ja kes oleks selle potentsiaalne lugeja. Suhteliselt harva vajaminevat õppekirjandust eelistasid maakonna raamatukogud tellida RVL teel keskraamatukogust.

Iisaku raamatukogu ühendati kooliraamatukoguga. Seepärast vajasisid nad nüüd rohkem õpetajatele ja õpilastele mõeldud kirjandust ja perioodikat. Paljud lugejad ei ole enam niivõrd seotud oma kodukoha raamatukoguga, vaid pigem saab määravaks, kus käiakse tööl või koolis ja laenutatakse sealsest raamatukogust.

Alates aprillikuust ei täiendatud Kohtla-Järvel enam Kukruse ja oktoobrikuust Puru haruraamatukogu kogusid, kuna need raamatukogud likvideeritakse 2015.a. alguses. Narva ja Sillamäe raamatukogud komplekteerisid valdavalt venekeelset kirjandust, ka Kohtla-Järvel ja Narva-Jõesuus komplekteeriti venekeelset rohkem kui eestikeelset. Jõhvi keskraamatukogu komplekteeris 2/3 eestikeelset ja 1/3 venekeelset kirjandust. Maaraamatukogude lugejaskond on peamiselt eestikeelne. Seetõttu komplekteeriti neile valdavalt eestikeelset kirjandust. Samas on grupp raamatukogusid (Püssi, Aseri, Sinimäe, Mäetaguse), kellele tuleb lähtuvalt teeninduspiirkonna elanike rahvuslikust koosseisust hankida umbes 1/3 ulatuses venekeelset kirjandust. Mõne üksiku venekeelse lugejaga raamatukogu eelistab neile kirjandust hankida RVL-i teel kas keskraamatukogust või mõnest teisest maaraamatukogust. Näiteks: Iisaku raamatukogu laenutab Alajõelt, Lohusuu keskraamatukogult jne.

JUURDETULEK

Kokku oli 2014.a komplekteerimiskulu 360 396 € (riigilt 222 515 ja omavalitsustelt 134 783 ja muudest allikatest 3 098), millest raamatutele kulus 277 759 € ehk 77,1 %. Perioodikale 75 941 € ja auvistele 2 737€. Võrreldes 2013. a (377 240 €), oli seda 4,5% vähem. Komplekteerimiskulu ühe elaniku kohta maakonnas tervikuna oli 2,3 €, linnaraamatukogudes 2,0 ja maaraamatukogudes 4,6€ elaniku kohta. KOV summa elaniku kohta oli 0,9€.

Juurdetuleku eksemplaarsus

	Teavikut/ muutus %	Ostud / muutus %	Muud / muutus %
2014	50011 / +18,3%	35728 / -3,9%	14283 / +180,1%
2013	42259	37160	5099

Muul moel juurdetulnud teavikute suur kasv tulenes Iisaku kooli fondi ühendamisest vallaraamatukoguga. Juurdetulnud raamatutest moodustas laste-ja ilukirjandus 69%.

Laadid

	Raamatud / muutus %	Ajakirjad / muutus %	Auvised / muutus %	El. teavik/ muutus %	Muud / muutus %
2014	48111/ 19,4 %	1412 / -3,7%	448 / -3,2%	3 / 0 %	37 / +48%
2013	40301	1467	463	3	25

Keeled

	Keeled / muutus %		
	Eesti keeles	võõrkeeles	sellest vene
2014	22490 /+ 53%	25621 / -0,1%	25254 / +0,2%

2013	14656	25645	25215
------	-------	-------	-------

2014. a. vähendas ühinenud Lügänuſe vald (endised Lügänuſe, Maidla vald ja Püſſi linn) oluliselt omapoolset rahastamist. Nt. Maidla raamatukogule, kellele vald oli seni eraldanud riigirahaga võrdse summa, sai sellest vaid 25%.

Iisaku vald suurendas omapoolsest rahastust eesmärgiga soetada rohkem õpilastele ja pedagoogidele vajalikku kirjandust.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu Kukruſe haruraamatukogu raamatutega täiendati ſüsteemi teiſte kogude fonde 1639 eksemplariga. Kuna need eksemplarid jagati ümber ſüsteemisiseselt, ſiis juurdetulnud raamatute üldarvus ſee ei kajastu.

E-raamatuid pole soetatud nende ebasoodsa laenuspoliitika tõttu. E-lugeriſeſse on laetud tasuta lugemiſeks lubatud raamatuid.

Auviſeid komplekteeriti maakonna raamatukogudeſse tagasihoidlikult, kuna raha ſelleks napib. Rohkem on neid ſaanud lubada Narva (188 eks) ja Sillamäe (139 eks) raamatukogu. Ajakirjanduse laenutused moodustavad osades maaraamatukogudes lausa poole, ſellepärast püütakse ajalehti-ajakirju võimalikult palju tellida.

Kiikla raamatukogul oli suur probleem ajakirjade ja ajalehede kättesaamiſega. Omniva toimetab poſti kohale peale raamatukogu tööpäeva lõppu ning osadel ajakirjadel tuli lausa Mäetaguſe poſtkontoris järgi käia. Lähtuvalt ſellest ei tellinud raamatukogu 2015.a-ks ühtegi vabariiklikku päevalehte, kuna päevauudiste edaſtamisel ſellisel aeglaſel moel pole mõtet. Kui lugejate poolt peaks nõudlus tekkima, ſiis raamatukogu on valmis koheſelt tellima ſoovitud päevalehte.

Annetuſte oſakaal maakonnas tervikuna mooduſtab kogude juurdekaſvust ſuhteliſelt väikese oſa. Erandiks oli Sillamäe raamatukogu, kuſ annetuſi oli 33 %. Annetajateks olid erinevad ametkonnad, organiſaſioonid (Keskonnaamet, Statiſtikaamet, Swedbank, USA ſuursaatkond, Eeſti Arhiiv Ühendriikides jt), omavalituſed, MTÜd, eraiſikud (E. Kaup, M. Õun, J. Mäggi, V. Kruut, Suokasſ), kirjatuſed (Eeſti Päevaleht, Varrak). Eraiſikute annetuſtega paistaſ ſilma Sillamäe, kuſ lugejad toovad raamatukoguſse peaaegu uui raamatuid. Tänu tasuta raamatute laada korraldamiſele on Jõhvi Keskraamatukogu ſaanud oma raamatufondiſ enamuſe määrdunud ja räbaldunud raamatuid välja vahetada ning vajalike teavikutega täiendada.

KATALOOGID

Maakonnas on kaſutuſel 2 erinevat raamatukoguprogrammi. Narvas, Sillamäel ja Kiviõliſ kaſutatakse RIKSi ning ülejäänud maakond töötab URRAMiga. 2 maaraamatukogul (Soonurme, Piilſi) ei ole arvutiſprogrammi. Nende raamatufond on kajastatud programmiſ alates 1997.a-ſt.

Maidla raamatukogu juhataja töötab oſaliſe koormuſega ka Maidla Põhikooli raamatukoguſ, mille fond on oſakonnana nähtav ka raamatukoguprogrammiſ. Jätkuſ kooli raamatukogu teavikute ſiſeſtamine Urramiſſe. Statiſtiliſes aruandes Maidla Kooli raamatukogu fondi ſuuruſ ei kajastu, kuna varasematel aſtatel ei peetud ſeal hulgiarveſtuſt ning fondi lõplik ſuuruſ ſelgub pärast kogu fondi ſiſeſtamist.

Ajakirjad on enamuſel raamatukogudel Urramiſſe ſiſſe kantud. Jookſvalt käib pidev e-kataloogide täiendamine, parandamine, dublettide kuſtutamine. Kohtla-Järve ja Jõhvi raamatukogud kooſtavad uue võimaluſena URRAMiſ uudiskirjanduse nimeſtikku. ſee võimaldab kaſutajatel ſaada avalikuſ lugejaportaaliſ kiire ülevaate uutest teavikutest, näidates liſaks kirjele ka kaanepilti ja annotaſiooni. Kahjuks puudub tagaſiſide ſelle kaſutamie kohta.

KUSTUTAMINE

2014.a jookſul kuſtutati fondiſt 40464 teavikut. Mahakandmiſe põhjuſeks olid lagunenuſ,

aegunud ja liigsed eksemplarid.

Sillamäe raamatukogu andis Sadama palvel neile mahakantud raamatuid, et autojuhid saaksid Sillamäe piirieelsel veokite ootealal lugeda või raamatuid kaasa võtta.

4. Raamatukoguteenused

Põhiosas pakutakse maakonna raamatukogudes traditsioonilisi raamatukoguteenuseid: kojulaenutust, kohallugemist, RVL-i ning interneti kasutamist. Suuremates raamatukogudes on võimalik teha koopiaid, enamikes on ka printimisvõimalus. Teenused on valdavalt tasulised ja tasutakse vastavalt kehtestatud hinnakirjadele. Endiselt abistatakse inimesi veebiteenuste osas: pangatehingutel, tuludeklaratsioonide täitmistel, CV-de koostamistel jm. Muukeelsetel inimestel aidatakse orienteeruda Eesti seadusandluses tutvustades portaali Riigi Teataja.

Mitmed raamatukogud tegelevad koduteenindusega. Kahes raamatukogus - Tammikus ja Sakal pakutakse postiteenust. Tammiku raamatukogu tegutseb ka Jõhvi valla infopunktina, kus inimesed saavad esitada avaldusi ja saada infot vallavalitsuse tegevuse kohta. Kurtna raamatukogus saab soovi korral tellida tassi kohvi.

Lugejate rahulolu-uuringuid aruandeaasta jooksul maakonnas läbi ei viidud.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kohtla-Järve Keskraamatukogu lugemissaalis ja Ahtme haruraamatukogus on võimalik rentida ruume nii koolituste korraldamiseks kui ka koosolekute läbiviimiseks (näiteks korteriühistutel).

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukoguteenused on linnas kättesaadavad seitse päeva nädalas. Sillamäe on kompaktne linn - keskraamatukogu ja haruraamatukogu vahelise maa võib jalgsi läbida umbes 25-30 minutiga. Tänu sellele saavad elanikud keskraamatukogu puhkepäeval kasutada haruraamatukogu ning vastupidi.

Informatsiooni raamatukoguteenuste kohta annab pidevalt uuendatav raamatukogu veebileht. Veebilehe abil saab kasutada ka e-teenuseid: reserveerida teavikuid, pikendada laenutusi, teha otsingut raamatukogukataloogist jne.

Raamatukogu pakub tasulisi teenuseid: kopeerimine, väljaprintimine, skaneerimine, salvestamine, raamatukogu ruumide üürile andmine.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Avalik teave on kättesaadav kõikides raamatukogudes. Kohaliku omavalitsuse materjalid (määrused, protokollid, detailplaneeringud, arenguplaanid jm) on saadaval üldjuhul paberil. Avalik teave on kättesaadav ka valdade veebilehtedel. Lisaks on paljudes kohtades vallalehed. Raamatukogu on üldjuhul kogu kohaliku elu puudutava informatsiooni vahendaja.

Avatud internetipunktid on olemas kõikide raamatukogude juures. Selle kasutamine on eri paigus erinev, kuid üldjuhul täheldatakse kasutamise langust. Küllap on oma osa ka sellel, et paljudes raamatukogudes on vilets internetiühendus või amortiseerunud arvutipark. Samas näitavad uuringud, et Eesti inimeste arvutikasutamisioskused on kehvad ja täiskasvanute elukestvas õppes osalemise näitajate poolest jäävad Eesti inimesed endiselt põhjapoolsetele naabritele alla. Ligi iga kolmas 16–65 aastane Eesti inimene ei oska või ei julge kasutada arvutit selleks, et vajalikul tasemel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga toime tulla. Üle 50-aastaste hulgas on selliseid inimesi enam kui pooled. Kõige madalamad on infotöötlusoskused Kirde-Eesti elanike hulgas. Siinkohal peab nõustuma Kaie Holmiga, kes

näeb rahvaraamatukogusid kogukondlike keskustena, mis oleksid inimestele igapäevasteks abistajateks infoühiskonnas toimetulekuks ja seega digitaalse kihistumise vähendajaks. Seepärast jääb loota, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium näeb infoühiskonna arengukava järgmiste perioodide rakendusplaanides ette juba konkreetse suunitlusega tegevusi ja rahastamist raamatukogudes tehtava töö toetamiseks.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogus on tasuta internetiühendus, mis tagab juurdepääsu avalikule teabele. Teabe otsijale on põhiliselt abiks bibliograaf ja lugemissaali töötaja, seda eriti Riigi Teataja kasutamisel. Lugemissaalis on väljas aruteluks valla detailplaneeringud, volikogu otsused ja määrused. Lasteosakonna infotahvliel on üleval noortele oluline info mitmesugustest noorteüritustest, konkurssidest, noortevahetustest ja projektidest.

Raamatukogu internetipunkti külastati eelmisel aastal 2510 korda, mis on 1296 võrra rohkem kui eelmisel aastal. Kasutuskordade tõus võib olla tingitud näiteks sellest, et arvutite kasutusaeg on lühenenud. Sellega seoses saavad arvutit kasutada rohkem soovijaid. Tundub, et kui enne oli huvi lihtsalt internetis surfata ja suhelda, siis nüüd käiakse rohkem kiirelt asju korda ajamas. Kontrollitakse kiirelt infot (bussiajad, tähtajad, laekumised kontole jms), digiallkirjastatakse lepinguid. Need toimingud võtavad vähem aega. Suurenes vajadus printimisteenuse järele (reisi-, lennuki, kontserdipiletid).

Kohtla-Järve Keskraamatukogu

Raamatukogul on kokku 61 arvutit, neist lugejate kasutuses avaliku teabe kättesaamiseks 18. AIP -i teenused on tasuta ja kättesaadavad kõigile soovijatele. WiFi võrgu kasutamise võimalus on Keskraamatukogu lugemissaalis ning Ahtme haruraamatukogus. AIP punkte on süsteemis kokku kaks – keskraamatukogu lugemissaalis ja Ahtme haruraamatukogus.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukogus on igapäevase tagatud juurdepääs avalikustatud teabele, info leidmisel on vajadusel abiks raamatukoguhoidja.

Kohapeal on võimalik saada esmast arvutikasutamise õpet – infootsing, elektronpost, e-teenused.

Narva Keskraamatukogu:

Lugejate kasutuses oli 14 lauaarvutit.

Raamatukogu külastajad saavad avaliku teabega tutvuda AIPis, kus nende kasutada on 3 internetiühendusega arvutit, 2 arvutit Kreenholmi raamatukogus ja 2 Energia Raamatukogus. Üks lugeja-arvuti asub lugemissaalis, üks kojulaenutuses, üks Ameerika nurgas ja 4 lasteosakonnas. 5 avalikuks kasutamiseks mõeldud arvutis on võimalik kasutada ID-kaarti. Lugemissaali ja ühest Kreenholmi raamatukogu arvutist saab kasutada mustvalget printeri. Ameerika nurga arvutiga on ühendatud värviprinter.

AIP-i külastati kokku 1487 korda (Keskraamatukogus 1090, Kreenholmi raamatukogus 185 ja Energia raamatukogus 212). Ajaliselt on see võrdne 419 päeva, 1 tunni ja 35 minutiga.

Lisaks kasutati oma nutiseadmetega raamatukogu avalikku WiFi võrku.

AIP-i kasutamine on vähenenud, sest inimestel on kodus arvutid ja juba väikestel lastel on olemas erinevad nutiseadmed. Arvutite kasutamine raamatukogus väheneb ka seetõttu, et paljud kasutajad loobuvad arvutite aegluse tõttu selle kasutamisest.

4.2 Raamatukogu kasutamine

Raamatu- kogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muutus (+-)	Külas- tused 2013	Külas- tused 2014	Muutus (+-)	Virtuaalk- ülas-d 2013	Virtuaal- külas-d 2014	Muutus (+-)
Linna/ma- akonna rmtk	35761	34436	- 1325	529176	513778	- 15398	69457	70791	+ 1334
Sh keskk	2901	3157	+256	42112	40198	-1914	6764	6188	- 576

Raamatukogu	Laenut-d 2013	Laenut-d 2014	Muutus (+-)
Linna/maakonna rmtk	1278723	1165652	- 113071
Sh keskk	98935	84492	-14443

Raamatukogude kasutamise arvestust peetakse kataloogides Urram ja Riks.

Langustendents põhinäitajate osas jätkus. Raamatukogude kasutamist mõjutavad endiselt üldisest keskkonnast tulenevad probleemid: elanikkonna vähenemine ja vananemine, väljaränne ja tööränne. Elanikke kaotas enamik Ida - Viru omavalitsusi. Väikestes kohtades mõjutab raamatukogu näitajaid ka ühe aktiivse lugeja lahkumine. Maakonnas tervikuna jäi vähemaks 2610 inimest. Enam külastatakse neid raamatukogusid, mis on muutunud kooskäimise ja omavahelise suhtlemise kohaks.

Kindlasti on põhinäitajate languse põhjuseks ka muude meediumide ja nendega seotud võimaluste kiire kasv. Eelmisel aastal läbi viidud Eurobaromeetri uuringutele toetudes on Eesti võrreldes Euroopa Liidu keskmisega üsna kõrge kultuurihuviga riik. Probleemiks on siiski uue põlvkonna kängu jäänud kultuuritarbimine. Uuringust nähtub raamatute tarbimise langus: 17 protsenti inimesi ei olnud küsitlusele eelneval aastal ühtegi raamatut lugenud, 1-2 raamatut oli lugenud 27 protsenti. See tähendab, et 44 protsenti eestlastest pole raamatu kaudu kultuuriga kontaktis olnud, mis erineb drastiliselt pildist 80ndail. Ka raamatukogud võiksid kohaneda uue keskkonnaga, kus senine tekstipõhine kultuuritaju on muutunud audiovisuaalseks ja kus raamatu juhtiv roll ei ole noorte jaoks enam endastmõistetav. Seetõttu peaksid raamatukogudel olema suuremad võimalused filmide laenutamiseks, et filmide kaudu tuua noori raamatute juurde. Samuti peaksid raamatukogud lähiaastatel kindlasti saama laenutuskeskkonna e- väljaannete laenutamiseks. Maakonna raamatukogud paistavad silma väga väikese virtuaalkülastuste arvuga, seetõttu peaks rohkem tegelema teenuste reklaamimisega elektrooniliste kanalite kaudu, nt sotsiaalmeedias.

Jõhvi Keskraamatukogu andis ka eelmisel aastal Ida-Virumaa raamatukogude laenutuste edetabeli põhjal välja lugejaauhinna kolmele enimlaenutatud Eesti autorile. TOP 10 nägi eelmisel aastal maakonnas välja järgmine: Katri Raik „Minu Narva”, Mart Kadastik „Suvi sulab talvel”, Toivo Tootsen „Vana Hõbe : Hardi Tiidus ja inimesed tema ümber”, Esta Aksli „Ane”, Mart Kadastik „Kevad saabub sügisel”, Erik Tohvri „Veel on aega”, Tuuli Roosma „Meie aasta Siberis”, Andrus Kivirähk „Maailma otsas: pildikesi heade inimeste elust”, Avo Kull „Reporter”, Erik Tohvri „Kaamos”.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Lugejate arv on olnud aastaid 3000 ringis ja püsib stabiilsena. Küllastuste ja laenutuste vähenemise põhjused on ikka samad : elanikkonna vähenemine (võrreldes 2013. aastaga miinus 138 inimest) ja vananemine. Küllastuste arvu võis mõjutada ka asjaolu, et eelmisel aastal oli tänav, kus raamatukogu asub, pikalt remondis ja puudus võimalus raamatukogu lähedusse autot parkida. Ka jalgsi raamatukogusse tulles pidi tegema suure ringi. Aastast aastasse on saadud ka vähem teavikuid : 2013 aastal saadi 1925 raamatut ja 22 auvist, 2014. aastal aga 1766 raamatut ja 14 auvist. Seega saadi 2014. aastal 159 raamatut ja 8 auvist vähem. Teaviku hindade kallinemise tõttu sai teavikuid osta vähem, millest omakorda tulenesid küllaltki pikad uudiskirjanduse järjekorrad. Paljud lugejad loobusid raamatu ootamisest, seega ka raamatukoguteenusest.

Rasketes majandustingimustes arvestas komplekteerimisosakond raamatute komplekteerimisel laenutusosakonna töötajate ja ka lugejate soovidega.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Arvulised näitajad raamatukogudes vähenesid. Tõusis ainult virtuaalküllastuste hulk, mis on ilmselt tingitud raamatukogu uue kodulehekülje valmimisest oktoobris. Küllastuste ja laenutuste vähenemine oli osaliselt tingitud lasteraamatukogu pikast remondist. Oma osa arvuliste näitajate vähenemisel on linna elanike üldises vähenemises. Suurenes AIP teenuste kasutamise arv.

Kõige rohkem laenutati möödunud aastal ilukirjandust. Populaarsemad raamatud olid K. Raiki „Minu Narva“, E. Aksli „Ane“, E. Tohvri „Veel on aega“. Venekeelne lugeja eelistas rohkem vene autoreid. Eesti kirjandusest vene keeles oli suurim nõudlus järgmistele raamatutele: K. Райк «Моя Нарва» ja А. Хвостов «Страсти по Силламяе». Nõudlus eesti keele õpikute järele on säilinud – R. Kallas „Kõik on korras“, M. Pesti „T nagu Tallinn“, I. Mangus „Tere jälle: eesti keele õpik“

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

2014. aastal oli raamatukogu kasutajaid 34,8% linna elanikest. Linna elanike arv vähenes 2,5% võrra, raamatukogu kasutajate arv vähenes 1,3%. Kasutajate arvu langusega on seotud ka küllastuste ja laenutuste arvu väike langus.

Küllastuste arvu mõjutas keskraamatukogu ürituste saali kaheks kuuks remondi tõttu sulgemine. Üritusi sellel ajal ei toimunud. Ühe lugeja kohta oli küllastuste arv (17,6) ja laenutuste arv (40) eelmise aasta tasemel. Raamatukogu kasutajate hulgas on märgatavalt suurenenud suvitajate arv.

Narva Keskraamatukogu:

Narva elanike arv vähenes aastaga 1017 inimese võrra. Raamatukogusid kasutas 20,35% elanikest, keskraamatukogu 14,33%. Küllastusi elaniku kohta oli 2,57%, keskraamatukogus 1,69%. Küllastusi ühe lugeja kohta – 12,65, (laste -11,57). Kojulaenutusi ühe laenaja kohta - 36,97 ja iga narvaka kohta 5,85 teavikut aastas. Kõige aktiivsemad vanusegrupid olid 8-10 ja 62-67 aastased.

Raamatukogu põhitegevuse näitajad (lugejate, küllastuste, laenutuste arv) olid võrreldes 2013. aastaga oluliselt väiksemad, samas kasvas ürituste arv. Üheks põhjuseks oli kindlasti elanike arvu vähenemine, aga kindlasti ka vaba aja veetmise võimaluste rohkus.

Koolikirjanduse ja eesti keele õpikute ja sõnastike kõrval laenutati kõige rohkem Katri Raigi raamatut „Narva eile ja täna“ - 66 korda. Eesti autorite teostest loeti kõige enam Katri Raigi, Indrek Hargla ja Erik Tohvri raamatuid. Välismaa autoritest olid kõige populaarsemad Darja Dontsova, Kiril Kazantsev, Nora Roberts ja Oleg Roi. Jätakuvalt oli huvi elulooraamatute

vastu. Kõige populaarsemad olid ulme- ja kriminaalromaanid, menuskad olid ka käsitöö- ja ehitusteemalised raamatud.

Aktiivselt kasutati võimalust reserveerida raamatuid Rikswebi kaudu ning ka raamatukogus kohapeal. Menuskamate raamatute järjekorrad venisid mitme kuu pikkuseks.

Lasteosakond viis läbi projekti „Raamatukogu kotis”, mille raames teenindati 6 lasteaeda kokku 12 korral.

Raamatukogus kasutatav programm RIKS pakub e-teenustena raamatute reserveerimist ja laenutähtaja pikendamist. On võimalik teha komplekteerimisalaseid ettepanekuid.

Detsembris avati Vene Muuseumi virtuaalmuuseum.

RVL ja koduteenindus:

Iisaku ja Kiviõlis kasutasid RVLi teenuseid eeskätt kõrgkoolide õppurid, kelle jaoks telliti vajaminevaid teavikuid Eesti Rahvusraamatukogust ja Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust.

Paljud raamatukogud hangivad fondis puuduvad teavikud naaberkogudest ja keskraamatukogust (Avinurme, Ulvi, Varja, Voka, Kuremäe, Lohusuu, Lüganuse, Toila, Pagari). Kiikla ja Iisaku raamatukogud laenutasid Jõhvi ja Alajõe raamatukogudest venekeelset kirjandust.

Oma maakonna piires toimetatakse raamatud kätte vabatahtlike abiga ja nõ käest kätte raamatukoguhoidjate seminaridel.

Narva-Jõesuu raamatukogu paljud lugejad on loobunud RVLi teenusest, kui saavad teada, et peavad postikulu ise maksma.

RVLi teenust pole vaja läinud Saka raamatukogul.

Koduteeninduse osa ei ole maakonnas suur, seda teenust vajavad raamatukogudes vähesed inimesed. Kiviõlis, Lohusuu, Narva-Jõesuus, Sakal, Tammikus ja Sondas viivad liikumiskustega lugejatele raamatuid raamatukogutöötajad. Maidlas, Kuremäel, Vokas, Lüganusel, Sakal ja Avinurmes viivad erivajadustega inimestele raamatuid naabrid, sõbrad ja pereliikmed. Vokas viib lugejatele raamatuid ka abivalmis postitöötaja.

Vajadusel pakub koduteenindust Püssi, Toila, Iisaku ja Pagari.

Aseri raamatukogu plaanib 2015.a.alustada koduteenindust eakatele ja liikumiskustega inimestele.

Koduteenindus saab toimuda vabatahtlikkuse alusel, sest lisaraha raamatukogudel selleks ei ole.

Jõhvi Keskraamatukogu:

RVL näitajad on järgmised : täidetud tellimusi 582, tellitud teistelt 390. Rõõmustav on, et eelmise aasta URRAMi statistikas on kajastatud RVLi laenutused. Varasematel aastatel saadi need andmed eraldi loeteluna.

Koduteenindust on tutvustatud nii maakonna- kui ka vallalehes ning raamatukogu kodulehel, kuid huvi selle vastu on olnud väga vähene. Võib olla on üheks põhjuseks asjaolu, et mitmed sotsiaaltöötajad viivad ise liikumiskustega inimestele raamatuid. Raamatud valib neile välja koduteeninduse eest vastutav raamatukogutöötaja.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

RVL laenutusi oli kokku 32. Raamatuid telliti Jõhvi Keskraamatukogust, Tartu Linnaraamatukogust ning teistest vabariigi raamatukogudest.

Kuna teaviku eksemplaarsus on jäänud väiksemaks ja igasse harukogusse ei tellita kõiki nimetusi, siis sellest tingitult kasvab iga aastaga süsteemisene laenus.

Koduteenindust alustati kevadest. Koduteenindust pakuvad keskraamatukogu laenusosakond, Sompä, Oru ja Kukruse haruraamatukogud. Koduteenindusega laenutati 13 inimesele 122 korral 522 teavikut.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

RVL-i teel telliti ainult 2 raamatut. Raamatukogu on piisavalt hästi komplekteeritud ja rahuldab lugejate soove. Paljud väljaanded on kättesaadavad ka internetis.

Puudega inimestele ja vanuritele laenutavad raamatukogust teavikuid enamasti linna sotsiaaltöötajad

Narva Keskraamatukogu:

2014. aastal telliti keskraamatukogust RVL-i teel 2 raamatut, raamatukogu ise tellis 20 raamatut, millest saadi 19. Raamatukogu poolt tellitud raamatute arv vähenes postikulude kallinemise tõttu.

Raamatuid laenutati kõigist Eesti suurematest raamatukogudest: Rahvusraamatukogust, TLÜ Akadeemilisest Raamatukogust, TÜ Raamatukogust.

Koduteeninduse teenus oli raskendatud, kuna raamatukogul puudus oma transport. Sellest hoolimata osutati koduteeninduse teenust 55 inimesele, neist regulaarselt teenindati 19 inimest. Teenust osutati 253 korral.

E-teenuste arendus ja tutvustus

Lähtuvalt kultuuripoliitika eesmärkidest peavad raamatukogud tutvustama uusi e-teenuseid ja e-lahendusi, teavitama kasutajaskonda kõikidest e-teenuste võimalustest, mida raamatukogu vahendusel on võimalik saada. Raamatukogu on ühenduslülil e-teenuste tutvustamisel ja vahendamisel.

Raamatukogud pakuvad järgmisi e-teenuseid:

- Lugejakataloogid URRAM ja RIKS annavad kasutajatele iseteenindusvõimaluse näha raamatu kohalolekut, reserveerida teavikut, pikendada, lugejal vaadata oma laenusstatistikat
- Veebilehed – Raamatukogu veebilehed on olemas kõigil suurematel raamatukogudel (Jõhvi, Kohtla-Järve, Sillamäe, Narva, Kiviõli) ja vaid 2 maaraamatukogul (Toila, Iisaku). Veebilehe külastamise põhjused: info raamatukogus toimuvatest üritustest, info saabunud uutest raamatutest, laenustähtaja pikendamine, lugejaportaali sisenemine, raamatukogu kontaktide ja lahtiolekuaegade vaatamine. Olulised on veebilehtede lingikogud erinevatest andmebaasidest. 3 raamatukogu (Sillamäe, Kohtla-Järve, Kiviõli) kodulehelt on võimalik lisaks tellitud perioodika loetelule ka veebipõhine juurdepääs nende ajakirjade kodulehtedele.
- Facebook – konto on olemas 5 raamatukogul (Sinimäe, Toila, Jõhvi, Kohtla-Järve, Sillamäe). See on kõige vahetum info vahetamise kanal.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogu hankis Leader meetme toel 5 e-lugurit KoboTouch, millest kolme hakati eelmise aasta algul lugejatele koju laenutama ja üks on ringluses maaraamatukogudes. Lugerites on 290 tasuta e-raamatut, millest põhilise moodustab eesti kirjandusklassika. Vaatamata küllaltki aktiivsele teavitamisele nii maakonna- ja vallalehes, raamatukogu kodulehel jm on kolme lugerit aasta jooksul laenutatud kokku vaid 10 korda. Üheks põhjuseks on kindlasti lugerites puuduv kaasaegne kirjandus. Raamatukogudel puudub seaduslik võimalus uute e-raamatute laenutamiseks. Uute e-raamatute ostmiseks puudub ka nende lugemis- ja laenuskeskkond. Kevadisel Jõhvi kultuuritöötajate kohtumisel kultuuriminister Urve Tiidusega lubas minister antud küsimusega tegeleda.

Lugejad esitavad raamatukogule päringuid ka e-maili teel. Põhiliselt on tegu leidumuspäringutega.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukogu veebileht ja blogid andsid informatsiooni keskraamatukogu, haruraamatukogu ja lasteosakonna tegevusest. Kokku on raamatukogul 11 blogi, sh Lasteleheke. Sündmusi kajastati Facebookis, Bloggeris, Google+, YouTubis. Nende abil kajastati veebis 24 näitust. Kodulehel pakutakse koduloandmed ning ka järgmisi andmekogusid: Kirjanikud- laureaadid, Info õpetajale (raamatukogu poolt pakutavate loengute nimekiri).

Raamatukogu e-teenuseid tutvustati Sillamäe TVs ja -raadios, linna ajalehes ning linna- ja raamatukogu veebilehte kaudu.

4.3 Lasteteenindus:

Raamatu- kogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muutus (+-)	Külast- d 2013	Külast- d 2014	Muutus (+-)	Laenut- d 2013	Laenut- 2014	Muutus (+/-)
Linna/maak rmtk	10497	10386	-111	155567	156338	+771	177159	176252	-907
Shkeskk	717	897	+180	9417	10173	+756	13010	15263	+2253

Lastest lugejate arv maakonnas vähenes võrreldes 2013. aastaga 1,1 %. Samas laste külastused tõusid 0,5 % ja laenutatud teavikute hulk vähenes 0,5%.

Kõigi põhinäitajate languse põhjused maakonnas on viimastel aastatel samad. Lastel on suur koolikoormus ja koolis käiakse kodust kaugemal (Saka, Pagari). Lasteasutused asuvad raamatukogust eemal, pärast tunde siirduakse lähedal asuvasse noortekeskusesse (Maidla). Pagari raamatukogu asub küll küla keskel, kuid majapidamised on hajutatud ja väiksemad lapsed ilma vanemateta raamatukokku tulla ei saa. Hea võimalus on lastel raamatuid laenutada Pagari seltsimajas toimuvate ürituste ajal, kui ka raamatukogu on avatud. Kuna ka Maidla raamatukogu asub rahvamajaga ühes hoones, saavad nemadki tegevusi ühendada. Külastatavus on suurem, kui raamatukogu asub kooli või lasteaiaga ühes majas või vahetus läheduses (Avinurme, Iisaku, Lüganuse, Sonda). Maidla Raamatukogu teeninduspunkt asub kooliraamatukogus. Kuna kooli raamatukogu põhikogusse ei ole raamatuid komplekteeritud, tuleb raamatukoguhoidjal lugejaid informeerida raamatute leidumusest ja neid ka vahendada. Raamatukogude koostöö erinevate kohalike partneritega on aktiivne: koostööd tehakse lasteaedade ja koolidega (Avinurme, Iisaku, Kiviõli, Kuremäe, Mäetaguse, Olgina, Püssi, Sonda, Toila, Voka). Korraldatakse erinevaid teemaüritusi ja tutvustatakse raamatukogu. Kiviõli raamatukogu ja kooli 9. klassi koostöö tulemusena nägi ilmavalgust raamat „Meie emmed“, mida tehti 25 eksemplari. Toimus pidulik raamatu esitlus. Vanaaegsete kuusehete näitust täiendasid õpilaste valmistatud lumehelbed.

Narva-Jõesuu raamatukogu teeb lisaks lasteaiaga ja kooliga tihedat koostööd laste muusika- ja kunstikooli ja SOS lastekülaga. Viidi läbi Inglismaad tutvustav üritus ja 2. aprillil, lasteraamatupäeval viktoriin «H. Ch. Anderseni kuldsed muinasjutud». Oktoobris toimuvatel raamatukogupäevadel korraldati “Raamatute pimesikumäng“, milles lapsed valisid pimesi raamatu ja hiljem vastasid raamatu kohta käivatele küsimustele. Üritusel “200 aastat Mihhail Lermontovi sünnist” lugesid lapsed poeedi luulet ja vastasid viktoriini küsimustele. Lastele pakuti maiustusi ja parimad esinejad said kingitused. Traditsiooniliselt pakutakse üritustel maiustusi ja jagatakse auhindu.

Toila raamatukogu korraldusel käidi ekskursioonil TTÜ Raamatukogus ja Innovatsioonikeskuses Mektory nende õpilastega, kes valmistasid omaloomingulisi raamatuid. Eelmise aasta sügisel alustati lugemiskoera projektiga. Koostööd tehti eelkõige lapsevanematega, kes tulid koos lastega kord nädalas õhtuti raamatukokku, et lapsed saaksid koer Stefile lugeda. Lugemised Stefile jätkuvad ka 2015. aastal.

Kuigi Ulvi raamatukogu teeninduspiirkonnas ei ole lasteasutusi, viidi raamatukogus, enamasti koolivaheaegadel, läbi kirjandushommikuid, ettelugemisi, mängupäevi ja matku.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Lasteosakonna põhinäitajad kasvasid, põhjuseks suurem individuaalne töö lapsevanematega ja põnevad lasteüritused. Muretsema paneb laste lugemisoskuse vähenemine, laste huvi- ja ajapuudus ning kehv süvenemisoskus.

Laste Jututuba käis laupäeviti koos 33 korda. Jututoas käidi lugemas, mängimas ja käelist tegevust arendamas. Lastele õpetati kasutama raamatukogu ning ise arvuti teel raamatuid laenutama. Jututoas käis ka külalisi. Näiteks selgitas politseinik lastele rattasõidu reegleid, matkajuht rääkis reisimisest ja käsitöömeistrid valmistasid puualusest lumehelbeid.

Koostöö:

- Beebikooliga Panda, kellega koostöös viidi läbi 5 üritust.
- 5 lasteaia ning 10 kooliga.
- MTÜga Hea Laps korraldatakse jätkuvalt mängude festivali
- Europe Directiga - Euroopa nädala raames tutvustati Leedut ja Itaaliat ning Eesti võimalusi ja esindatust Euroopa Liidus. Valmis ka vastavasisuline mapp. Osalejad said kingiks raamatu ning igale osalevale koolile ja lasteaiale kingiti lauamänge ja raamatuid.
- Jõhvi Muuseumi seltsiga - muuseumiöö üritused, 4 raamatunäitust
- Slaavi kultuuriseltsiga viidi läbi lasteüritus slaavi kultuuri festivalil
- Soome Kylväjä lastetöö ühinguga ühine meisterdamine jõulude ajal
- Erivajadustega laste päevahoiuga Päikesekiir
- OÜ Corrigo noorukite rehabilitatsioonikeskusega – 1 x kuus külastavad ühiselt raamatukogu

Oli järjekordne Nukitsa konkursi aasta, mille raames toimus palju raamatututvustusi väljaspool raamatukogu. Raamatukogupäevadeks selgitati suvelugemise projekti käigus populaarsemad lasteraamatud ja parimatele lugejatele anti üle tänukirjad.

Iga õppeaasta lõpus saadetakse koolidesse tublimate lugejate nimekirjad. Osaleti mitmel konkurssidel- RIMI poekoti, Spordimuuseumi kodukoha spordipeo ja rahvusvahelisel „Lapsed joonistavad Euroopat“. Korraldati konkurss „Minu pitsa - Itaalia“, võitjaks tulnud klassile kinkis Peetri Pitsa lõbusa pitsasõõmise peo. Sinimäe kooliga tähistati Edgar Valteri sünniaastapäeva. Kirjandust tutvustati Ahtme gümnaasiumi kümblusklassidele, Tammiku kooli keelelaagri ja Mäetaguse suvelaagri lastele. Töövarjupäeval osales 3 õpilast lasteüritusel raamatukogus. Põhjamaade loomade üritusel oli lastel võimalus tutvuda ehtsa samojeedi koeraga. Valmistati paberil raamatute lühitutvustusi koos värvilise kaanepildiga, mida iga külastaja sai kätte võtta ja sellega riivli juurde suunduda. Häid raamatuid märgistati kleebisega.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Laste teenindusega tegelevad süsteemis kõik raamatukogud. Kohalikul tasandil jätkus koostöö traditsiooniliselt linna koolide ja lasteaedadega. Tehti koostööd ka lapsi teenindavate keskraamatukogu harukogudega. Sompaa haruraamatukogu jätkas koostööd klubi lastehoiuga. Vabariiklikul tasandil toimus koostöö Eesti Lastekirjanduse Keskusega.

Lasteteeninduse põhinäitajad vähenesid. Tagasimineki oli seotud ulatuslike renoveerimistöödega keskraamatukogu lasteosakonna I korrusel (kojulaenutuse ruumid). Hetkeoludele vaatamata suudeti lapsi II korrusel rahuldavalt teenindada.

Nii nagu täiskasvanud, lugesid ka lapsed põhiliselt ilukirjandust. Enamasti loeti kohustuslikku kirjandust, nt. J. Parijõgi, J. Krüss, H. Nõu, A. Vallik, E. Bornhöhe jt. Kohallaenutustes olid jätkuvalt populaarsed ruumilised- ja žabloonraamatud, mänguraamatud, raamatud loodusest, loomadest, eakohased raamatud tervise- ja tehnika alalt.

Kõikides raamatukogudes, kes teenindavad ka lapsi, korraldati raamatukogutunde, kirjandushommikuid, ülevaateid kirjandusest, ettelugemisi. Põhiliselt korraldati üritusi koolieelikutele ja põhikooliõpilastele. Lasteosakonna remondi tõttu viidi enamus selle raamatukogu suurüritusi läbi väljaspool raamatukogu.

Lasteosakonna raamatuüritustest ja näitustest võib välja tuua järgmised:

- KRK lasteosakond – kirjandushommik „Lehviv saba, lehviv juus, naelu kinga sees on kuus“ (hobuseaasta 2014);
- luulehommik „Emakeeleks eesti keel, laulus rõõmus eesti meel“ Järve Gümnaasiumis;
- E. Valteri juubeli tähistamine - „E. Valteri nädal“ Järve Gümnaasiumis, mis lõpetati kirjandushommikuga „E. Valterit meenutades“.
- Raamatukogupäevade raames viidi läbi vene lasteaedade lastele ettelugemine-vestlus „Весёлый старт“, Järve Vene Gümnaasiumi 4. ja 5. kl.
- Õpilastele korraldati lühijutustuse „Minu eeskuju“ kirjutamise ja esitamise konkurss.
- Uudseks ettevõtmiseks raamatukogule oli lasteaed Kirju-Mirju ja lasteraamatukogu ühisprojekt „Raamatukogu kohvris“.
- Koolivaheaegadel tegutseb raamatukogu juures „Meistrite tuba“, kus igal vaheajal on oma teema.
- Raamatunäitustest „Tunne ennast, mõista oma kaaslast“, „Poisid ja tüdrukud köögis“, „Книги, которые помогут всем и всем“ jpt.

Ahtme HRK - Kooliõpilastele viktoriin Eno Raua teemal, lasteaialastele luuletuste lugemise võistlus

Oru HRK - Oru lasteaia lastele „Tutvume raamatukoguga“

Sompa HRK – ettelugemised ja mängud lastehoiu lastele

Kukruse HRK – teemahommikud lastele „Kui võtad omale sõbra“, „Raamatu ja roosi päev“, näitus „Loe, mõtle, mõistata“

Puru HRK - lastele vestlusring „Мой первый друг бесценный“

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Kasutajate üldarvust oli lapsi 27% , kojulaenutuste osa moodustab 19 % ja külastuste osa moodustab 40 %.

Lasteraamatukogu 60.aastapäevale oli pühendatud huvitav näitus raamatukogu ajaloost, koolidevaheline kirjandusmäng ning teisi üritusi aasta algusest kuni sügiseni. Traditsiooniliselt tutvustati vene lastele eesti kirjanike loomingut. Näiteks laste lugemisprogrammis "Suvi raamatuga" (Eesti kirjanike raamatud) osalesid mitte ainult Sillamäe lapsed, vaid meeleldi ka suvitajad.

Suure huviga võeti vastu aktsioon „Minu fotoportree raamatuga“. Raamatukoguhoidja pildistas lapsi lemmikraamatuga riiulite taustal ja saatis pildi e-postile.

Ebatavalise töötoa korraldasid 4.klassi lapsed Sillamäe, Narva ja Jõhvi raamatukoguhoidjatele – nad õpetasid kuidas saab ise paberit teha.

Haruraamatukogu korraldas laupäevaüritusi kogu perele – ettelugemine, vestlemine, meisterdamine ja multifilmi ühisvaatamine.

Keskraamatukogus toimus noortekonkurss „Elav klassika“, kus oli võimalik erinevaid oskusi proovile panna: väljendada oma näitlemisoskust, kirjandus-, keele- ja muid teadmisi. Toimus ka emakeelepäevale pühendatud mälumäng noortele.

Lasteteeninduses nähti probleemi selles, et paljud lapsed loevad ainult kohustuslikku kirjandust ning raamatukogus viibides eelistavad üksnes mängida lau- ja arvutimänge, internetis surfata ja omavahel suhelda. Arvame, et raamatukogu on vaja igapäevaselt näidata sõbraliku ja põneva kohana, kuhu on igauks oodatud.

Raamatukogu teeb aktiivset koostööd kõigi linna laste- ja noorteesutustega. Koostöö annab häid tulemusi. Vaatamata laste arvu vähenemisele linnas raamatukogu kasutajate arv suurenes.

Narva Keskraamatukogu:

2013/2014. õppeaastal õppis Narva linna koolide ja gümnaasiumide 1. kuni 9. klassides kokku 5199 õpilast. Võrreldes eelneva õppeaastaga suurenes õpilaste arv 94 lapse võrra. Lasteaedades käis kokku 2900 last. Muutused lasteosakonna lugejate arvus on väga väikesed. Lasteosakonna blogi Lastekas asendus lasteosakonna kodulehega (<http://www.narvalib.ee/lastekas/et/>), mida kasutatakse lasteosakonna töö, ürituste ja uute teavikutega seotud info edastamiseks.

Narva Laste Loomemajas asuv Lastekirjanduse laenutuspunkt jätkab oma tööd. Tänu heale asukohale suureneb laenutuspunkti külastajate arv stabiilselt.

Lasteosakond viis läbi oma traditsiooniliste ürituste (raamatukogutunnid, ekskursioonid, viktoriinid, kirjanduse ülevaated jne) kõrval ka juba viiendat aastat muinasjutuhommikuid, mille käigus loeti lastele ette erinevate autorite teoseid.

Samuti toimusid kolmandat aastat järjest „Beebikooli” raamatukogutunnid, mis on suunatud 3-5 aastastele lastele, kes ei käi lasteaias. Iga „Beebikooli“ tund pakub lastele võimalust tutvuda raamatutega ning sotsialiseeruda teiste omavanustega.

Traditsiooniline on ka lasteosakonna Lasteraamatupäevale pühendatud ettelugemispäev. 2014. aasta ettelugemispäeval lugesid lapsed ette Jevgeni Tšarušinini jutte „Медведь-рыбак” ja „Джунгли-птичий рай”.

Praktika on näidanud ka seda, et taasiseseisvumispäeva ja kodanikukuu raames on koolid huvitatud erinevatest Eesti ja eestlusega seotud üritustest.

Viimase paari aasta jooksul on saanud traditsiooniks koolivaheaegade sisustamine temaatiliste üritustega. Kõik vaheajal toimuv on kajastatud ka kohalikus meedias.

Algkoolilastele pakuti vaheaegadel üritusi, mis tutvustasid erinevaid kirjandusteoseid. Kevadvaheaja teemaks olid „Linnud”, sügisel „Muumitrollid” ja jõuluvaheajal „Erinevate riikide kirjanike talvised muinasjutud“. Lastele loeti nii vanu tuttavaid teoseid kui ka uute autorite raamatuid.

6.-9. klasside õpilastele viidi ka sel aastal vaheaegadel läbi „Vabaaja veetmise kooli” (Школа правильной тусовки), mis pakub noortele erinevaid üritusi, teeõhtuid ja õpitubasid.

2014. aastal viidi edukalt läbi 6 projekti. Kõigi raamatukogu projektide põhieesmärk on raamatute ja raamatukogu vastu huvi suurendamine ning Narva lastele huvitava ja turvalise vaba aja veetmise võimaldamine.

Teist aastat jätkus projekt „Raamatukogu kotis”. Projekti eesmärk oli tutvustada nii lastele kui ka täiskasvanutele põneva lastekirjanduse mitmekülgsust.

4.4 Erivajadustega sihtrühmade teenused

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	32	32	15

	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Teenused teistele asutustele	10	132

Iisaku raamatukogu pakub mahakantud teavikuid kõige esimesena kohalikule hooldekodule ja alati on raamatukogu pakkumised tänuga vastu võetud. Nii on hooldekodusse tekkinud väike raamatukogu, mis rahuldab asutuse elanike lugemisvajadusi. Avinurmes ja Narva-Jõesuus külastavad hooldekodu hoolealused aktiivselt raamatukogu ja viivad kirjandust ka teistele

hoolealustele. Talveperioodil, kui liikumine on raskendatud, viib Mäetaguse raamatukogu juhataja vastavalt vajadusele raamatuid Alutaguse Hoolekeskusesse.

Hooldustöötajatega teevad koostööd Kiviõli ja Jõhvi raamatukogud. Koos valitakse liikumiskustega lugejatele raamatuid.

Sillamäe Keskraamatukogu lasteosakond korraldas Sillamäe Vanalinna Kooli erivajadustega laste klassile adapteeritud üritusi ning meisterdamisetunde.

Narva Keskraamatukogus viiakse erivajadustega inimestele järjepidevalt läbi erinevaid raamatukoguüritusi. Koostööd tehakse Rehabilitatsioonikeskusega, Narva linna Sotsiaalhoolekandekeskusega ja Narva Hooldekoduga.

4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaalnäitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Alajõe	0	0	0
Aseri	11	1	21
Avinurme	24	27	374
Iisaku	45	19	249
Kiikla	5	4	50
Kiviõli	19	43	898
Kohtla-Nõmme	24	2	60
Kuremäe	3	16	167
Kurtna	10	8	210
Lohusuu	8	3	15
Lüganuse	10	0	0
Maidla	5	2	21
Mäetaguse	11	4	67
Narva-Jõesuu	30	24	335
Olgina	60	3	38
Pagari	28	7	233
Piilsi	6	1	8
Püssi	7	5	79
Saka	14	3	42
Sinimäe	18	1	20
Sonda	41	12	240
Soonurme	18	8	107
Tammiku	10	0	0
Toila	17	11	149
Tudulinna	4	1	12
Ulvi	27	19	126
Vaivara	6	0	0
Varja	4	0	0
Voka	21	7	145
Jõhvi KRK	108	114	2597
Kohtla-Järve KRK	465	161	3830
Sillamäe LRK	90	311	7085
Narva KRK	307	594	14578
KOKKU	1456	1411	31756

Maakonna raamatukogud ei ole üksnes kohad, kust teavikuid laenata, vaid kohtumispaigaks, kus saab arutada kirjanduse ja päevakajaliste sündmuste teemadel ja kus pakutakse inimestele võimalust olla ühiskonnas aktiivne.

Jätakuvalt viiakse raamatukogudes läbi kohtumisi kirjanikega. Aseri raamatukogus toimus kohaliku luuletaja Hillar Vimbergi esikluulekogu tutvustamise õhtu, kus musitseerisid Heino ja Hillar Vimberg. Avinurmes kohtusid lugejatega Andrus Kivirähk, Urve Tinnuri ja muinasjutuvestja Piret Päär. Kiviõli raamatukogus peatus kirjandustuuri seltskond. Kuremäel tutvustas Mart Vilt oma mälestusteraamatut „Saatuse varjud“. Toilas tähistati emakeelepäeva Anneli Lambi luuleraamatu „Olen iseenda õde“ esitlusega, novembrikuus kohtuti Valdur Mikitaga.

Mitmes raamatukogus on populaarsed reisimuljete õhtud. Iisakus jagas rännumuljeid Nepaalist ja Hiinast Alar Süda, Kuremäel rääkis oma reisist Tiibetisse Ivo Mõik. Toilas rääkis ja näitas pilte oma reisist Lõuna-Ameerikasse Aare Rebban, Vokas kõneles elust Uus Guinea hõimurahvaste juures Helme Suuk. Reisimuljeid Goassse ja Türki jagasid kahel korral ka kohalikud inimesed.

Iisakus jätkus üritustesari „Meenutuste ja mälestuste õhtu“, kus oma eluraamatut sirvis elupõline kultuuriaktivist Evi Ostrak. Vokas toimus Jüri Eljase koostatud raamatu "Konju küla läbi kolme sajandi" esitus.

Kurtnas toimus kohtumine breikarite ja Viljandi Kultuuriakadeemia tudengitega ning Poola õhtu koos Martti Puukkoga, vaadati filmi Andrzej Wajdast koos autoripoolsete kommentaaridega ning loeti Poola luulet.

Narva-Jõesuu raamatukogus esitleti raamatut kunstnikest, kelle tööd on pühendatud Narvale ja Narva-Jõesuule ning toimus kohaliku koduloo-uurija V. Strelkovi teise raamatu „Hungerburgi kuldne ring“ esitus. Juulis toimunud üritusel, mis oli pühendatud vene luuletaja Marina Tsvetajeva elu ja loomingule esines A. Hahni nimelise kirjandusühingu esimees Lilia Samson. Augustis tutvustati raamatukogus Sankt-Peterburgi kirjaniku S. Korovini raamatut, kus ettekande tegi proua Inna Sibul Sankt-Peterburgist. Augustis korraldati kirjanduslik võõrastetuba „Hõbedane sajand“.

Toila raamatukogu kolis augustikuu lõpus oma lugemispesa Toila sadamasse, et osaleda Muinastulede ööl. Raamatukogupäevi alustati leporellokoites raamatu valmistamisega. See projekt sai teoks tänu sellele, et kaks raamatukogu sõpra – Anneli Lamp (jutt) ja Meeli Lõo (illustratsioonid) olid kahepeale valmis saanud lasteraamatu Toila laste lapsepõlvest. Valmis kaheksa eksklusiivset raamatut. Raamatukogupäevade ajal tehti raamatukogus algust lugemiskoera projektiga. Oktoobrikuus alustati Kella Kuue Kohtumistega. Tegu on kirjandusklubiga, kus igal kohtumisel valib erinev osaleja õhtu teema.

Ulvi raamatukogus käib koos kvartett, kes aitab kaasa ürituste korraldamisele. Üheskoos tähistati rahvakalendri tähtpäevi ja esineti vanadekodus ja pensionäride peol. Lohusuu raamatukogus hakkas koos käima raamatuklubi. Voka raamatukogus kohtuti Artur Talvikuga.

Raamatunäitusi ja -väljapanekuid koostasid kõik raamatukogud v.a Alajõe. Aktiivne erinevate näituste korraldaja on Iisaku raamatukogu. Mõned näited: trepigaleriis olid väljas foto- („Rännud Nepaalis“, „Õnnelik lapsepõlv“, „Talv Põhjas“), maali-(harrastuskunstnik Tõnu Linderi töödest) ning postkaardinäitused (koostöös Soome Instituudiga Soome graafiku Inge Lööki „Vahvad vanamemmed“ ja „Head aastavahetust“ - vanematest ja uuematest jõulu- ja nääripühadekaartidest). Lisaks „Mängukarude näitus“ (koostöö Tamsalu raamatukoguga) ja „Vanade kuusehete näitus“ (Joel Väljaotsa ja Aili Karukäpa erakogudest).

Näiteid huvitavamatest näitustest:

Kurtna raamatukogu - seltsimajas oli väljas Soome Instituudi rändnäitus „Soome nüüdisaegne proosa“, kaks soome-ugri näitust Viktor Fedossejev „Inspiratsioonid“ ja Petroskoi

Fotoakadeemia „Helsingi, ma armastan sind“ ning Peterburi kunstniku Elenora Almetjeva tööde näitus „Sööme lund“.

Kiviõlis oli väljas linnast pärit kunstnike maalinäitus. Voka korraldas raamatunäituse teatriajaloost ja tegijatest "Tangod, püssipaugud, punane valgus". Palju külastati näitust "Trussikutest Karhu spordidressini ", kus olid väljas Vokas tegutsenud 4 õmblusfirma toodangu näidised. Koos Toila valla Hariduse-ja Kultuuri Seltsi ning Toila raamatukoguga korraldati Toila valla sõjaajaloo päeva, kus valla rahva abiga pandi üles näitus "Leiud sõja ajast". Aastavahetuseks oli väljas Navitrolla suurte seinakalendrite väljapanek pealkirjaga "Kunsti pole kunagi küllalt".

Koostöö vt 2.7

Jõhvi Keskraamatukogu:

Kultuurisündmuste korraldamine on jätkuvalt raamatukogu üheks prioriteediks. 2014. aastal korraldati 2 raamatulaata: traditsiooniliselt kevadel käsitöölaada Viru Nikerdaja ajal kaks päeva Jõhvi Gümnaasiumi fuajees ja sügisel mihklilaadal Jõhvi kiriku juures telgis. Raamatulaadad on rahva hulgas populaarsed ja võimaldavad ka laenutus-ja lasteosakonna fondi värskendada.

Toimus mitmeid kohtumisi raamatute autoritega: Katri Raigiga, Hedvig Hansoniga, Aapo Ilvesega, Virve Osilaga, Ene Rämmeldiga, Jim Ashileviga, Janek Mäggiga, Maarja Yanoga, Katrin Aedmaga ning Jaan Pehkiga. Seekordsel kirjandustuuril olid külas Veronika Kivisilla, Ingrid Velbaum-Staub ja Kalju Kruusa. Emakeelepäeval oli külas Tõnis Lukas, kodanikupäeval Marju Lauristin ja Sergei Metlev. Alati on ürituste ajal avatud lasteosakond, kuhu vanemad saavad oma lapsed jätta.

Laenutusosakonna juhataja osales Virumaa kirjandusauhinna nimekirja kokkupanemisel ja žürii töös.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kõikides raamatukogudes korraldatakse teemakohaseid (tähtpäevad, juubelid, pühad) näitusi ja väljapanekuid. Suur osa väljapanud näitustest oli seotud kultuuriinimeste sünniaastapäevadega.

Mõned näited 2014. aasta huvitavamatest raamatunäitustest: „Möllutormis, pakases, rajutuules ja päikselõõmas“ – reisikirjad, „Südame ma kinni kõitnud Sinu külge emakeel...“/KRK, „Liikumine – see on tervis ja ilu“ /Kukruse HRK, „Пришла осень по па“/ Oru HRK, „Elulugu ja ajalugu“/ Somp HRK.

Keskraamatukogu lugemissaali konverentsisaalis oli üleval 7 suurt näitust ja Ahtme konverentsisaalis 6 näitust. Näiteks: Soome Instituudi rändnäitus „Marimekko – Soome disainiklassika“ ja „Hymä – Naeratus!“ Naivistid Iitalas ja Kohtla-Järve Kunstide Kooli õpilastöödenäitus jne.

Suuremad üritused Keskraamatukogus ja lugemissaalis:

Põhjamaade raamatukogunädala ajal kirjandushommik „Trollid Põhjas“

Kohtla-Järve Kunstide Kooli kontsert „Jõuluootus“ ja maalinäitus eavamine

Toimused kohtumised Meelike Saarnaga, Toomas Alataluga, Jaak Allikuga, Rein Sikuga

Ahtme haruraamatukogus toimusid igakuised „Jututoad“ ning kirjandusklubis „Tõruke“ käisid esinemas Aare Rebban, Andi Meister, Aita Kivi jt.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Loodame, et 2014.a tõi raamatukogu oma tegevusega lisaväärtust Sillamäe linna kultuuriellu. Raamatukogu on kõigile linlastele tuntud kui mitmekülgne, sõbralik ja arenev kultuuriasutus. Korraldatud üritused tekitasid linlastes huvi ja olid rahvarohked. Koolilapsed esitasid keskraamatukogus väga ilusa jõulunukuetenduse, saal oli rahvast täis. Noorte algatusel ja

Toila	2	0	32	0	2	0	2	0
Tudulinna	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulvi	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaivara	0	0	0	0	0	0	0	0
Varja	0	0	0	0	0	0	0	0
Voka	0	0	0	0	4	1	6	1
Jõhvi KRK	15	22	162	176	210	225	225	240
Kohtla-Järve KRK		19		297		557		570
Sillamäe LRK		2		32		360		471
Narva KRK		27		454		160		197
KOKKU		101		1322		1439		1550

Raamatukogud teevad tasuta kasutajakoolitusi nii lastele kui ka vanemaealistele.

Rühmakoolitusi tehti peamiselt õpilastele. Õpetati lugejakataloogi kasutamist ja otsingu tegemist erinevatest andmebaasidest, tutvustati raamatukogu veebilehte ja teatmeteoseid (Avinurme, Kiviõli, Mäetaguse, Narva-Jõesuu, Voka, Aseri, Lügänu). Raamatukogutunde, kus tutvustati raamatukogu kasutamist, viidi läbi ka lasteaiastele (Iisaku, Mäetaguse). Rohkem kui pooltes raamatukogudes ei viidud läbi ühtegi rühmakoolitust.

Individuaalkoolitusi tehakse valdavalt vanemaealistele. Raamatukoguhoidja abi oodatakse erinevate e-teenuste kasutamisel: isikutunnistuse kasutamisel, digiallkirjastamisel, internetipangas ja e-riigis toimetamiseks (Avinurme, Iisaku, Kurtna, Maidla, Saka, Sonda, Voka, Aseri). Individuaalkoolitusi viiakse läbi ka lugeja esmakordsel lugejaks registreerimisel (Voka, Lügänu). Aseri raamatukogu on peamiselt vene elanikkonnale tõlkinud erinevaid materjale eesti keelde ja aidanud täita eestikeelseid dokumente. Püssi raamatukogu tutvustas oma kasutajatele ühe kuu jooksul e-lugeri ja iPadi, mille ta laenutas Jõhvi Keskraamatukogust.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogu kasutajatele tutvustati URRAMi lugejaportaali võimalusi, e-lugeri KoboTouch ning digilehe ja e-raamatu lugemist iPadis. Laenutusosakonna töötajad õpetasid lugejaid kasutama raamatukogude andmebaase URRAM, ESTER ja artiklite andmebaase ISE ja EBSCO. Üllatavalt paljud lugejad ei oska õigeid märksõnu panna ja seetõttu tuleb näidata ka otsingut Googlest ja Wikipediast. Rühmakoolitusena viidi läbi loeng " Sissejuhatus nutitelefonide maailma".

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Lugejakoolitust viiakse läbi vastavalt vajadusele. Keskraamatukogu lugemissaalis tutvustati andmebaaside (URRAM, ESTER, ISE, DIGAR jt.) kasutamist. Keskraamatukogu laenutusosakonnas õpetati Kohtla-Järve Kesklinna Põhikooli kolme klassi õpilastele www.lugeja.ee kasutamist. Internetipunktis abistas konsultant Interneti ja arvutiprogrammide kasutamisel. Sageli tuleb näidata ja õpetada külastajatele Riigi Teataja andmebaasi kasutamist ning aidata seaduste otsimisel. Otsingute tegemisel vajavad eriti abi vanemad inimesed.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Aasta jooksul toimusid lastele traditsioonilised ekskursioonid raamatukokku ning raamatukogutunnid. Lastele õpetati kasutama raamatukogutarkvara RIKS, tegema teaviku otsingut, pikendamist, reserveerimist.

Individaalsete arvutikoolituste peamine sihtgrupp on eakad inimesed, kes saavad esmast arvutikasutamise õpet. 2014.a langes koolituste arv seoses sellega, et haruraamatukogus ei toimunud mõjuvatel põhjustel neli kuud koolitusi.

Suur huvi oli Sankt-Peterburgi professori Boriss Jegorovi loengute vastu, mis toimusid raamatukogus kaks päeva ja mõlemal päeval oli saal puupüsti täis. Palju uusi teadmisi said osalejad õppereisidel Kesk- ja Lõuna- Eestisse, Avinurme Elulaadikeskusesse, Põltsamaa Roosiaeda, Kukruse Polaarmõisa jt.

Raamatukogus olid praktiliselt Sillamäe Kutsekooli infotehnoloogia õpilased.

Narva Keskraamatukogu:

Rühmakoolitustena viidi läbi raamatukogutunde koolieelikutele (teemaks "Mis on raamatukogu"), 5-6 klassidele ("Raamatukoguhoidja eriala"), 7-8 klassidele (Raamatukogu kodulehekülj) ning 11. klassidele ("Bibliograafia"). Individuaalkoolitusi tehti teemadel "Arvutikasutaja ABC", "ESTLEX" ja "E-kataloog".

4.7 Raamatukoguteenuse turundus

Elektroonilised infokanalid:

Kõigi raamatukogude andmed (lahtiolekuajad, kontaktid, põhimäärus, kasutuseeskirjad) on leitavad omavalitsuste kodulehtedel lingi all "Haridus ja kultuur" või "Raamatukogud". Mitmed raamatukogud reklaamivad valla kodulehtedel ka raamatukoguüritusi. Raamatukoguteenuseid tutvustavad oma veebilehe kaudu Iisaku, Toila, Kiviõli, Pagari ja Jõhvi Keskraamatukogu. Tudulinna raamatukogu plaanib käesoleval aastal oma raamatukogule teha kodulehekülje.

Facebooki konto on Toila, Sonda, Sinimäe ja Avinurme raamatukogudel. Voka raamatukogu reklaamib oma üritusi Toila valla kultuuri- ja spordikeskuse Facebooki lehel. Raamatukogu sündmusi reklaamitakse ka isikliku (Avinurme) või valla (Avinurme, Iisaku, Kuremäe, Narva-Jõesuu) Facebooki konto kaudu. Sotsiaalmeedia kaudu antakse infot raamatukogu lahtiolekuajadest, raamatukogusse saabunud uutest raamatutest ja jagatakse meedias ilmunud artikleid ja raamatututvustuste arutelusid ning soovitusi. Arvestades seda, et iga päevaga suureneb inimeste arv, kelle esmaseks informatsiooni saamise kohaks on sotsiaalmeedia, on maakonna raamatukogude esindatus seal väga nigel. Facebook on turunduskanalina ka väga odav.

Meedia:

Mitmed raamatukogud teevad koostööd kohalike ajalehtedega, kus reklaamivad ja kajastavad oma teenuseid, üritusi või raamatukokku saabunud uusi raamatuid (Avinurme, Kiviõli, Kuremäe, Lohusuu, Narva-Jõesuu, Olgina, Toila, Sonda, Iisaku). Raamatukogu sündmustest annab lugejatele e-maili teel teada Avinurme raamatukogu. Toila raamatukogu suurematest sündmustest ilmus maakonnalehes Põhjarannik mitu artiklit.

Lisaks elektroonilistele kanalitele ja meediale reklaamivad raamatukogud üritusi traditsioonilisel viisil. Aseri, Avinurme, Kurtna, Kuremäe, Narva-Jõesuu, Kiviõli ja Voka raamatukogud panevad ürituste info piirkonna kuulutuste stendile, Tammiku rahvamaja infoaknale. Toila saadab ürituste kutsed valla allasutustesse ja lugejatele e-posti aadressile. Kuremäe, Maidla ja Kurtna raamatukogud peavad raamatukogu turunduse seisukohalt tähtsaks individuaalseid vestlusi. Kiviõli raamatukogutöötajad helistavad enne iga üritust inimestele ja kutsuvad nad raamatukokku. Raamatukogu reklaamivaid infovoldikuid, flaiereid, järjehoidjaid ja soovitusnimestikke pole ühelgi raamatukogul.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogu sündmustest ja teenustest informeerimiseks kasutab raamatukogu erinevaid kanaleid varieerides neid vastavalt sihtgrupile.

Elektroonilised infokanalid:

- raamatukogu Facebooki lehel
- veebilehekülj (<http://rk.johvi.ee/>) – elektronkataloog ja informatsioon raamatukogus toimuva kohta.

- ürituste reklaami saatmine koos raamatukoguprogrammi Urram meeldetuletustega
- raamatukogu lugejate meililist
- Jõhvi valla kodulehe sündmuste kalender ja kultuurikalender

Meedia:

Heaks meediapartneriks on raamatukogule kohalik ajaleht Põhjarannik. Jõhvi Keskraamatukogu üritustest ja teenustest kirjutati maakonnalehes Põhjarannik 17 korral. Raamatukoguürituste lühiinfo ilmub tasuta igal neljapäeval ajalehes Põhjarannik ilmuvast rubriigis Vaba aeg. Korra kuus ilmuvast vallalehes Jõhvi Teataja kirjutati raamatukoguteenustest kahel korral, lisaks ilmusid seal reklaamid raamatukogu üritustest.

Telefonitsi helistamised:

Jõhvi Pensionäride Päevakeskuse perenaisele helistatakse enne iga üritust, et ta teavitaks oma inimesi. Samal eesmärgil helistatakse ka raamatukogu aktiivsetele külastajatele.

Paberreklaam: ürituste kuulutusi viiakse asutuste teadetetahvlitele (Maavalitsusse, kiriku kantseleisse ning kaupluse Selver infopostile) ja saadetakse naaberraamatukogudesse ülespanemiseks. Aktiivsemalt hakati raamatukoguteenuste reklaamimiseks kasutama flaiereid.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Raamatukogu ja raamatuürituste reklaamiks kasutati kohalikku ajakirjandust ("Põhjarannik", "Infopress"). Kohtla-Järve linna kodulehe rubriigis „Raamatukoguhoidja soovitab...“ reklaamiti raamatuid ja üritusi 14 korda. Samuti jagati infot ja levitati reklaami raamatukogu uuenenud kodulehel ja FB-s.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Raamatukoguteenuste tutvustamiseks kasutati linna, maakonna ja üleriigilisi meediakanaleid – TV, raadio, ajalehed, veebikanalid. Uudiste tekstid ja artiklid kirjutasiid ning saatsid meediale raamatukoguhoidjad ise, üritustele kutsuti ka ajakirjanikke.

Kaks aastat tagasi loodud raamatukogu väike muuseum - „mälestuste tuba“ on raamatukogule lisareklaam. Seda külastavad meelsasti nii lapsed kui ka täiskasvanud.

Telliti ja jagati külastajatele raamatukogu tutvustavaid järjehoidjaid.

Narva Keskraamatukogu:

Turunduse eesmärgil jätkus tihe koostöö Narva lasteasutuste ning koolidega, tutvustati uusi raamatuid ja viidi läbi palju üritusi nii Narva Keskraamatukogus kui ka väljaspool maja. Tihedad kontaktid olid linna õpetajate ainekomisjonidega ja koolide huvijuhtidega, samuti lasteaedade juhatajatega.

Lasteosakond asendas senise blogi Lastekas lasteosakonna kodulehega blogi piiratud kasutusvõimaluste tõttu.

Lisaks kasutatakse raamatukoguga seonduva info edastamiseks linnalehti, Raadio 4 saateid, kohalikku televisiooni, linna kodulehekülge, oma raamatukogu kodulehekülge ja infostende. Raamatukogu tegemisi kajastati ajakirjanduses 39 korda.

4.8 Bibliograafia- ja infotöö

Lüganuse ja Voka raamatukogu bibliografeerisid vallalehtede artikleid kodulooportaali. Narva-Jõesuu raamatukogu jätkas koduloolise andmebaasi täiendamist. Peamiselt loodi venekeelsete teavikute bibliokirjeid.

Jõhvi Keskraamatukogus bibliografeeriti kodulooportaali Kodulugu.ee ajalehte Põhjarannik, Jõhvi Teataja ning Ida-Express. Tehti ettevalmistusi ProCite-s oleva kodulooandmebaasi ületoomiseks URRAMi kodulooportaali. Selleks suheldi aktiivselt Urania töötajatega (täpsustati kodulookirjete välju jne).

Kohtla-Järve Keskraamatukogus jätkati 2014 aastal eesti- ja venekeelse elektroonilise kodulooandmebaasi loomist kohalike ajalehtede baasil. Valikuliselt bibliografeeriti venekeelseid ajakirju.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Tehti mitmeid kirjandusülevaateid ning kirjandusteemalisi raadiosaateid.

Raamatukoguhoidjad informeerisid lugejaid individuaalselt raamatukogusse saabunud teavikutest lugejatele huvipakkuvatel teemadel.

Raamatukogu kodulooandmebaasi kasutatakse väga aktiivselt. 2014.a pöörati erilist tähelepanu selle täiendamisele. Aasta jooksul lisati andmebaasi 3612 kirjet, sh digiteeritud „vanad“ artiklid kohalikust ajalehest, linnaelanike mälestusi, dokumente ja fotosid perearhiividest jt. Tagasisidet saadi nii Eestist kui ka välismaalt.

Narva Keskraamatukogu:

Tänapäeval on bibliograafilise töö põhieesmärgid lugejate individuaalteenindus ning erinevatele rahvusvahelistele bibliograafilistele andmebaasidele ja raamatukogude e-kataloogidele ligipääsu tagamine.

Lugejate bibliograafiline teenindus jaguneb üldiselt kaheks: traditsiooniline, kus päring esitatakse kohapeal ning päringule leitakse kohe vastus, ning üha leviv e-teenindus, kus päring esitatakse e-maili kaudu või kasutades raamatukogu kodulehel valikut „Tagasiside“. Infopäringutele vastamisel kasutatakse põhiliste allikatena raamatukogu e-kataloogi, e-kataloogi ESTER, seadusandlike dokumentide andmebaasi Estlex ja erinevaid internetiressursse. Efektiivne bibliograafiline töö põhineb e-kataloogi korrastatusel. Seega on esmatähtis erineva materjali kajastatus e-kataloogis. 2014. aastal töödeldi umbes 1500 perioodilist väljaannet (kohalikud ja vabariiklikud üldpoliitilised, kirjanduslikud ja teaduslikud ajakirjad). Erilist tähelepanu pöörati kodulooga seotud tööle, mis jaguneb kolmeks: koduloo kogu pidev täiendamine, kodulooga seotud päringutele vastamine ja raamatukogu kodulehel paikneva koduloo jaotuse haldamine ja täiendamine. Lisaks viidi läbi nii individuaalkoolitusi, koolitusi suunatud koduloo ja ajaloo huvilistele kui ka kirjanduse ülevaateid erinevatele koolidele ja õppeasutustele.

4.8.1 Andmebaaside loomine

Iisaku raamatukogu juhataja koostas Access andmebaasi uudiskirjandusest. Sinna koondas ta andmed lugejate poolt soovitud teavikutest, mida raamatukogusse tellida.

Kiikla raamatukogu digiteeris Kiikla küla ajaloo uurimuse, mida seni oli ainuekssemlar ja mis oli hävimisohus. Taastatud sai ka koduloolise väärtusega vanu fotosid.

Enamus maakonna raamatukogusid uusi andmebaase ei loonud.

4.8.2 Infopäringud

Ehkki infopäringuid peetakse raamatukogutöö oluliseks osaks, pole nende registreerimine kõikjal järjepidev ja osad neist jäävad ehk ka registreerimata. Päringute arv raamatukoguti on väga kõikumine, mis paneb arvama, et päringu mõistet tõlgendatakse ka väga erinevalt.

Päringud on seotud kooli- ja õppetööga, kodulooga, sugupuu-uurimisega, reisimisega, erinevate looduse-, keele-, kirjanduse temadega. Tihti küsitakse toiduretsepte, teavet tähtpäevade ja haiguste kohta.

Narva-Jõesuus küsitakse kõige sagedamini busside sõiduplaane. Ristsõnade lahendajad pöörduvad raamatukogu poole, kui on tekkinud mõne vastuse leidmisega raskusi. Sagedased venekeelsed päringud on ka ravimite kõrvaltoimete kohta.

Jõhvi Keskraamatukogu:

2014.aastal registreeriti 366 infopäringut, mis on 182 võrra vähem kui 2013. aastal. Päringute vähenemise ühe põhjusena võib nimetada digitaliseeritud materjalide rohkest ja head kättesaadavust internetis (ka ajakirjade, ajalehtede täistekstid). Osaliselt on internetis saadaval ka õppematerjalid (s.h raamatud), mis on nii trükivariandis, kui ka digitaalsed.

Näiteid iseloomulikest päringutest : Eesti rahvariided ja rahvalikud ehted , info maakondade kohta, maakonna vaatamisväärsused, kudumid, stress, erinevad kunstiliigid.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Infopäringuid oli kogu süsteemi peale kokku 7473.

Näiteks: Kuidas sai Tšerjomuški rajoon nime, hindude, moslemite, juutide rahvaste riietus tänapäeval jne.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu:

Registreeriti 8311 infopäringut, mis on 5% rohkem kui eelmisel aastal. Enamus neist oli esitatud kohapeal, vähem telefoni või e-posti teel. Kõige rohkem päringuid oli eesti keele õppimise teemal.

Narva Keskraamatukogu:

Kokku registreeriti 3797 päringut, millest peamiselt on teemapäringud.

Näiteid päringutest : esitluse loomise meetodika, karjäärinõustamine, kompost, grafiti, laste autism jne

Koostati 32 individuaalset kirjandusnimestikku.

Reeglina on päringud muutunud erialaselt ühelt poolt väga kitsapiirilisteks, teiselt poolt interdistsiplinaarseteks, olles mitmete ainevaldkondade kokkupuutepiiril. Lisaks tudengitele ja aineõpetajatele on päringute esitajate hulka kiiresti lisandunud õpilased, kes kirjutavad koolides üha keerulisemaid uurimistöid ja referaate.

4.8.3 Trükised ja veebiväljaanded (koostamine, publitseerimine, osalemine koostamises)

2014.a maakonna raamatukogud uusi trükiseid välja ei andnud.

Toila ja Voka raamatukogud osalesid Toila valla sõja-ajaloo päeva projekti osana ilmunud trükise „Toila valla sõja-ajaloo Teejuht“ koostamisel.

Sillamäe Linna Keskraamatukogu osales kohaliku kirjaniku Alfidina Orlova kogumiku „Sillamäe Almanahh“ koostamisel . Raamatukogu veebilehel on kättesaadav ka elektrooniline variant.

Kokkuvõte

Raamatukogude võrgus, mis on eelnevatel aastatel püsinud muutumatuna, oli 2014.a meie jaoks suur muudatus. Rahvaraamatukogude arv vähenes 1 raamatukogu võrra - suleti Rannu raamatukogu. Toimus ka 2 raamatukogu liitmine: lisaks ühendati ühes koolimajas asunud rahva- ja kooliraamatukogu. Muutusi ja ümberkorraldusi on oodata ka 2015.aastal.

Rõõmustav sündmus oli Sinimäe raamatukogu kolimine uutesse kaasaegsetesse ruumidesse.

Kuigi põhinäitajad maakonna lõikes kahanesid, hinnatakse raamatukoguhoidjate poolt aastat kordaläinuks. Üldiselt suudeti kohalikus kultuuripildis nähtavamad olla, leiti meeldivaid koostööpartnerid, õnnestus korraldada edukaid kirjandussündmusi ning tunnetati raamatukogude vajalikkust kasutajatele.

Probleemiks on endiselt raha vähesus arendustegevusteks, koolitusteks ja teavikute soetamiseks. Raamatukogutöötajate palgad maakonnas on väga madalad. Lahendust vajavad mitme raamatukogu ruumipuuduse probleemid (Jõhvi, Sillamäe). Raamatukogude IT riistvara vajab paljudes kohtades uuendamist.

2015.a on oluline leida uusi koostööpartnereid, jätkata erinevate projektide kirjutamist, viia läbi huvitavaid üritusi ja koolitusi. Loodame jätkata traditsioonilise maakonna raamatukogutöötajate 2-päevase suveseminari korraldamist. Endiselt tuleks rohkem tähelepanu pöörata e-teeninduse arendamisele ja kasutajakoolitusele, noorte kaasamisele raamatukogude tegemistesse ning koduteenindusele. Oluline on raamatukogude tegevuse kajastamine ja reklaamimine sotsiaalvõrgustikes ning meedias. Linnaraamatukogude puhul pole see probleemiks, kuid maaraamatukogud on seda võimalust liiga tagasihoidlikult kasutanud.

Koostajad: Anne Kippar, Piret Kallas, Ingrid Spitz

Direktor: Ingrid Spitz

Allkiri ..... /Nimi/